

DP3 Videreutvikling av metoder for å begrense skader

State of the art – pele- og spuntramming

Trond Imset, Rønning, Sigbjørn

BegrensSkade Delrapport nr 3.2

Begrensning av skader som følge av grunnarbeider

Delprosjekt 3: Videreutvikling av metoder for å begrense skader

State of the art – pele- og spuntramming

Dato: 2015-03-16

Revisjonsdato: 2015-03-16

Revisjonsnr.: 00

Delprosjektleder: Arne Schram Simonsen, Multiconsult AS

Utarbeidet av: Sigbjørn Rønning, Multiconsult AS

Trond Imset, Kynningsrud Fundamentering AS

Kontrollert: Arne Schram Simonsen, Multiconsult AS

Sammendrag

Som et utgangspunkt for å vurdere dette er det i dette notatet sammenstilt metoder og utstyr for å beskrive praksis med pele- og spuntramming med fokus på forhold som kan påvirke risikoen for skader på nabobygg og nabokonstruksjoner.

Risikoen for skader og uønskede hendelser i forbindelse med ramming av spunt og peler påvirkes av flere forhold. Aktuelle faktorer er:

- Grunnforhold
 - Friksjonsjord
 - Kohesjonsjord
 - Sensitivitet
 - Dilatans
 - Faste lag
 - Grove masser
 - Dybde til berg
 - Poretrykksituasjon
 - Grunnens evne til å forsterke vibrasjoner / rystelser
- Peletype
 - Massefortrenging
 - Kapasitet i pelematerialet
 - Pelens evne til å overføre energi/kraft til spissen
 - Krav til dokumentert bæreevne
- Pelelodd
 - Loddvekt
 - Fallhøyde
 - Virkningsgrad
 - Slagenergi
 - Slag parallell med peleaksen
 - Loddvekt sammenlignet med pelevekt
 - Slagkarakteristikk
 - Slagtakt
 - Antall slag
 - Dynetre
- Forarbeider
 - Fordoring
 - Opptak av leirpølser
 - Augring
 - Ramming av peler fra nivå over grunnvannstanden
- Naboforhold
 - Avstand til nabobygg og nabokonstruksjoner
 - Type nabokonstruksjon
 - Tilstand av nabokonstruksjon
 - Antall peler

I dette notatet er det lagt vekt på peletyper og rammeutstyr og hvordan de enkelte elementene påvirker risikoen ved ulike grunnforhold.

Som et hovedinntrykk for ramming av peler i leire og andre kohesjonsjordarter vil spesielt massefortrenging medføre trykkendringer i grunnen i et område rundt pelen. Disse trykkendringene kan gi følgende konsekvenser:

- Poretrykksøkning som svekker stabiliteten.
- Medføre forstyrrelse av grunnens konsolidering, og sette i gang ny konsolideringsprosess.
- Midlertidig svekkelse av grunnens fasthet på grunn av omrøring.
- Masse kommer opp langs pelen.
- Terrenghøving rundt området der peler rammes.
- Punktere poreovertrykk ved berg.
- Starte ny konsolideringsprosess i leire med påfølgende setninger.

I friksjonsjordarter vil det gjerne være komprimeringseffekten av peleramming som kan gi potensiale for setninger og horisontalbevegelser, samt at rystelser kan gi setninger under bygg / konstruksjoner lenger fra pelearbeidet.

Valg av feil kombinasjon av peletype, loddtype og loddstørrelse kan i visse sammenhenger gi unødvendig store rystelser og påvirkning på naboområdene.

I andre tilfeller vil stor rammemotstand gi potensiale for store rystelser i et stort område rundt arbeidene. Risikoen for skader kan ofte påvirkes av å velge riktig loddtype eller loddstørrelse.

Det er derfor viktig at prosjekterende og utførende har et bevisst forhold til disse forholdene.

Dette dokumentet beskriver de vanligste loddtypene og peletypene som er benyttet i Norge pr i dag. Det er lagt vekt på peletyper som benyttes i bynære strøk, slik at de er mest mulig relevant for «Begrens skade». Det er også tatt med et kapittel om spuntramming og spunntyper.

Det er for hver loddtype beskrevet prinsippet for virkemåte, samt fordeler og ulemper med hensyn på risiko for skader på omgivelsene. Det samme er utført for peletyper og spunntyper.

Det er videre gitt en kort oppsummering av videre arbeider med hensyn på undersøkelser om hva som kan ha størst innvirkning på skader i forhold til ulike grunnforhold.

Innhold

1	INNLEDNING	7
1.1	Formål med denne rapporten	7
2	GENERELT OM RAMMEDE PELEER	8
3	LODD-TYPER FOR PELE- OG SPUNTRAMMING	9
3.1	Hydrauliske fallodd	9
3.1.1	Fordeler - Ulemper	10
3.1.2	Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade	10
3.1.3	Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter	11
3.2	Dobbeltvirkende hydrauliske lodd	17
3.2.1	Fordeler og ulemper	17
3.2.2	Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade	17
3.2.3	Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter	18
3.3	Diesellodd	19
3.3.1	Fordeler og ulemper	19
3.3.2	Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade	19
3.3.3	Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter	20
3.4	Vibrolodd	23
3.4.1	Fordeler og ulemper med vibrolodd	24
3.4.2	Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade	24
3.4.3	Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter	25
3.5	Luftlodd	28
3.5.1	Fordeler og ulemper ved luftlodd	28
3.5.2	Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade	28
3.5.3	Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter	28
3.6	Hydraulisk pressing	30
3.6.1	Fordeler og ulemper ved hydraulisk pressing	30
3.6.2	Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade	30
3.6.3	Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter	30
3.7	Pigghammere, meiselhammer og små hydraulisk drevne hammere	34
3.7.1	Fordeler og ulemper ved pigghammere, meiselhammere og små hydraulisk drevne hammere	34
3.7.2	Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade	34
3.7.3	Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter	34
4	RAMMEDE PELETYPER	35
4.1	Betongpeler	35

4.1.1	Fordeler og ulemper med peletypen	36
4.1.2	Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming	36
4.2	Stålfiler/HP-peler	38
4.2.1	Fordeler og ulemper med peletypen	38
4.2.2	Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming	38
4.2.3	Datablad med detaljer for peletypen	39
4.3	Stålrørspeler	41
4.3.1	Fordeler og ulemper med peletypen	41
4.3.2	Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming	42
4.3.3	Illustrasjoner for peletypen	42
4.4	Små stålrørspeler/Mikropeler	43
4.4.1	Fordeler og ulemper med peletypen	43
4.4.2	Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming	43
4.4.3	Illustrasjoner for peletypen	44
4.5	Trepeler	46
4.5.1	Fordeler og ulemper med peletypen	46
5	KRANER FOR PELERAMMING	47
6	SPUNT	50
6.1	Spunttyper	50
6.2	Installasjon	50
6.3	Muligheter og begrensninger	51
6.4	Databladeksempler for ulike spuntprofiler	52
7	VIDERE ARBEIDER	56

Vedlegg: Erfaringsrapporter fra Statens vegvesen

- 0) Rammede peler – oversikt
- 1) Mjøsbrua
- 2) Almenningen bru
- 3) Botn bru
- 4) Kulltangen bru
- 5) RIT-brua Trondheim
- 6) Tautrabrua
- 7) Melhusbrua
- 8) Drammensbrua
- 9) Sandessundbrua

1 INNLEDNING

Bakgrunnen for forskningsprosjektet BegrensSkade er at det ofte oppstår uventede og uønskede skader på naboeiendommer og nærliggende infrastruktur, som følge av grunn- og fundamenteringsarbeider. Det ligger derfor et betydelig potensiale i å utvikle nye metoder og forbedre prosedyrer for å unngå eller begrense slike skader innenfor bygge-, anleggs- og eiendomsbransjen. Forbedret utførelse gir besparelse ved redusert antall skader, raskere gjennomføring, mindre forsinkelser og færre tvistesaker.

BegrensSkade har som mål å utvikle nye utførelsesmetoder og forbedre samhandlingsprosesser, for å begrense skader som kan tilbakeføres til grunn- og fundamenteringsarbeider innenfor bygg-, anleggs- og eiendomsbransjen. Prosjektet har en bred tilslutning fra den norske BA-bransjen med 23 partnere, med representanter fra alle aktører (byggheier, entreprenører, underentreprenører, konsulenter, eiendoms- og forsikringselskaper samt forskningsinstitutt og universitet).

Prosjektet ser på hele kjeden av årsaker og forbedringsmuligheter fra prosjektering av grunn- og fundamenteringsarbeider til utførelse og oppfølging. BegrensSkade er delt opp i fem delprosjekter:

DP1+2 Kartlegging av årsaker til skader

DP3 Videreutvikling av metoder for å begrense skader

DP4 Dokumentasjon av nye metoder

DP5 Verktøy for risikovurdering

DP6 Forbedret samhandling i BA-prosessen

1.1 Formål med denne rapporten

Med bakgrunn i delprosjekt 1 ble det klart at det var behov for en gjennomgang av eksisterende metoder for ramming av peler og spunt for å kartlegge fordeler og ulemper med de ulike metoder sett i sammenheng med ulike grunnforhold og potensiale for skader på omgivelser.

Pelearbeider er i stor grad erfaringsbasert. Mange av erfaringene er samlet i «Peleveiledningen», men fokuset her er i stor grad knyttet opp mot rambarhet og bæreevne. Det har her vært lagt mindre vekt på potensialet for skader på omgivelsene.

Grunnen og omgivelsene påvirkes på flere måter ved ramming av peler og spunt. Denne rapporten gir en vurdering av slike virkninger.

2 GENERELT OM RAMMEDE PELER

Pelefundamentering er en vanlig fundamenteringsmetode i Norge. Variasjonen av peletyper og installasjons utstyr er stor. I dette kapittelet omhandles rammede peler benyttet som fundamentering for bygninger og bruer for jernbane og veger. Boring av peler omhandles i andre delprosjekter.

Rammede peler benyttes som fundamenteringsmetode for mange typer konstruksjoner og formål. Det er mange forhold som innvirker på installasjonsmetode, valgt utstyr og peletype. Her nevnes blant annet:

- Last.
- Naboforhold.
- Krav til bæreevne.
- Rystelser.
- Støy.
- Grunnforhold.
- Stabilitetsforhold.
- Type konstruksjon som skal fundamenteres.
- Plassbehov for ulike peletyper, loddtyper og installasjonsmetoder i forhold til nabokonstruksjoner / nabofundamenter

De peletypene som benyttes er:

- Prefabrikerte slakkarmerte betongpeler.
- Prefabrikerte spennarmerte betongpeler.
- Stålprofilpeler.
- Stålrørspeler, både med spiss (lukkede) og uten (åpne).
- Ulike former for mikropeler.
- Trepeler, ofte for mindre konstruksjoner i tilknytning til kaier.

Installering av peler kan i hovedsak deles i to hovedtyper; Spissbærende peler til berg eller til stopp i morene, og svevende peler som installeres til fastsatt nivå.

De loddtypene som er benyttet i Norge er:

- Hydrauliske fallodd.
- Dobbeltvirkende hydrauliske lodd.
- Diesellodd.
- Vibrolodd.
- Luftlodd.
- Pigghammere, meiselhammere og små hydrauliske drevne hammere (for stålpeler med liten diameter).
- Hydraulisk presseutstyr

Loddene benyttes sammen med rigger av ulik type avhengig av loddtype, loddstørrelse og plassforhold.

3 LODD-TYPER FOR PELE- OG SPUNTRAMMING

3.1 Hydrauliske fallodd

Tradisjonelt har det vært benyttet fallodd for ramming av peler. Dette er lodd som opprinnelig hadde vire-trekk for å løfte loddet til ønsket fallhøyde. Dette er senere skiftet ut med hydrauliske løftesyndre. Etter hvert er disse løftesyndrene videreutviklet slik at de gir ekstra fart på loddet når det slippes for å øke virkningsgraden for loddet ved den gitte fallhøyden. Virkningsgraden av loddet regnes ut fra målt tilført energi i pelen sammenlignet med fallhøyde ganget med loddvekt.

Hydrauliske fallodd leveres med loddvekter fra 3 tonn. I Norge er det for tiden benyttet loddvekter mellom 3 og 14 tonn. De letteste loddene (3-5 tonn) benyttes i hovedsak for ramming av betongpeler, korte peler og små dimensjoner av stålpeler.

Fallhøyden varierer vanligvis fra 0,1 – 1,5m med virkningsgrad 0,85 – 1,00. Virkningsgraden er normalt best med dobbeltvirkende loddssyndre. Dobbeltvirkende loddssyndre løfter loddet, og gir et ekstra skyv på loddet, noe som kompenserer for friksjon i systemet. Ved skråpeler reduseres virkningsgraden ned til 0,6 avhengig av helning. Slagtakt for hydrauliske lodd er avhengig av fallhøyde. For fallhøyder i området 0,3-0,5 m er slagtakten 40-50 slag/min.

Tilført rammeenergi på vertikale peler varierer fra 20 – 200 kNm.

Av hydrauliske fallodd er følgende lodd fra produsenter vanligst i Norge:

- Banut
- Junttan

Andre produsenter finnes rundt omkring i verden. Dette gjelder blant annet Birmingham og Menck. Slike hammere har så langt ikke vært i bruk i Norge.

De tradisjonelle pelekranene fra Junttan, ABI og Liebherr er dominerende ved bruk av hydrauliske fallodd.

Banut-lodd

Banut har tekniske spesifikasjoner på sine lodd i henhold til figur 2. Banut produserer i dag lodd av typen «Superram», se figur 3. Banut sine lodd har vært brukt i lang tid i Norge. Det er fortsatt eldre lodd i bruk fra denne produsenten uten dobbeltvirkende løftesyndre.

Som det framgår av tabellene i figur 3 er typiske loddvekter mellom 5 og 10 tonn.

Junttan-lodd

Junttan leveres i stort variasjonsområde med hensyn på loddvekt. Pr dato er dette den dominerende leverandøren av fallodd til det norske markedet. De vanligste loddstørrelsene som benyttes i Norge har loddvekt varierende fra 3 til 14 tonn. Junttan produserer hydrauliske fallodd med loddvekt opp til 25 tonn. I figur nr 5, 6 og 7 er det gjengitt datablad for tre av Junttans hydrauliske fallodd.

Junttanloddene som benyttes i Norge har ofte en aksellererende virkning, dvs loddet får ekstra hastighet fra løftesyndre under slaget slik at virkningsgraden blir ca. 1,0. Dette må ikke forveksles med dobbeltvirkende innbygde lodd, der fallhastigheten fra loddet dobles av hydraulikktrykk. Det er fortsatt eldre lodd i bruk fra denne produsenten uten dobbeltvirkende løftesyndre.

3.1.1 Fordeler - Ulemper

Generelt er hydrauliske hammere robuste. Alle norske pelefirma disponerer ett eller flere av denne loddtypen. Det er den vanligste måten å installere peler på pr i dag.

Hydrauliske fallodd har tradisjonelt vært støyende, siden det er metall som faller med stor energi mot et hardt underlag. Utviklingen har de senere årene gått mot en innbygging av loddet med stål og sand. Dette gir vesentlig redusert støynivå rundt loddet. Loddene er enkle å bruke med enkel justering av fallhøyde/energi. Dette gir fleksibilitet ved ramming gjennom lagdelt grunn og innmeisling/kriterieramming i berg.

Fallhøyde justeres under selve rammeforløpet slik at rystelsene på nabobygg kan reduseres.

Loddene har stor virkningsgrad (85-100%) selv ved ramming av skråpeler med helning inntil 4:1. Ved større skråstilling på pelene kan virkningsgraden reduseres ned mot 60 %.

3.1.2 Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade

Ramming av peler med fallodd vil gi rystelser av ulik art avhengig av peletype, grunnforhold og loddtype. Det har også stor betydning hvilken dyne som benyttes mellom pelen og loddet. For å unngå store spenninger i toppen av pelen benyttes det en dyne med mykt treverk (f.eks. gran og furu). Rystelsene kan spre seg til området omkring byggeplassen og medføre skade på nabobygg og konstruksjoner. Størst rystelser kan oppleves ved ramming av massefortrengende peler med stort tverrsnitt, og når pelen treffer et fast lag i ellers bløt grunn. Andre eksempler på forhold som kan gi store rystelser er når peler treffer treverk i grunnen, samt tilfeller der grunnen har dilatante egenskaper. Ved dilaterende grunn kan det oppstå fjæring dersom loddvekten og fallhøyden er for liten til å penetrere massen.

Det er viktig at loddvekt og fallhøyde tilpasses pelen, grunnforhold og bygninger/strukturer inntil byggeplassen. For eksempel kan det se ut til at bruk av lette fallodd med stor fallhøyde kan produsere større rystelser enn tunge lodd med lav fallhøyde. Årsaken til dette kan være at slag med lette lodd overfører mindre energi til spissen av peler enn tunge lodd med samme slagenergi. Dette gir mindre penetrasjon og kan gi høyere vibrasjoner.

For å øke nedtrengingen pr slag, og for å unngå knusning ved peletopp, anbefales det å legge inn mykt treverk på toppen av pelen med minimum 100mm tykkelse. Dette gir en noe lengre varighet av slaget. Dette gir også et potensiale for å redusere rystelser.

I visse sammenhenger kan ramming med fallodd gi rystelser som forsterkes gjennom grunnen og strukturer slik at rystelsene blir større lenger unna byggegroper enn ved de nærmeste strukturene/byggene.

Det har tradisjonelt vært anbefalt at loddvekt skal være minimum 50 % av pelevekt for å oppnå god penetrasjon. Dette synes som et godt utgangspunkt for å begrense skade fra rystelser, men kan med fordel økes opp til 80 %. Fallhøyden kan dermed reduseres.

3.1.3 Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter

Figur 2: Banut lodd type Superram, kilde: Hjemmesider til leverandør, www.abi-group.com

SuperRAM

Hydraulic Impact Hammer

Technical data		5000	6000	6000XL	8000XL	10000XL
Weight of striking mass *	kg	5060	6075	6110	8020	10000
Total weight excl. helmet	kg	7200	8210	9700	11610	13600
Performance						
Drop height	mm	150-1200	150-1200	150-1200	150-1200	150-1200
Impact frequency **	Blows/min	0-100	0-100	0-100	0-100	0-80
Impact energy	kNm	0-59	0-71	0-71	0-94	0-118
Hydraulic System						
Working pressure	MPa	28	30	30	30	30
Hydraulic flow rate	l/min	200	210	240	300	325
Required hydr. power	kW	93	105	120	150	162

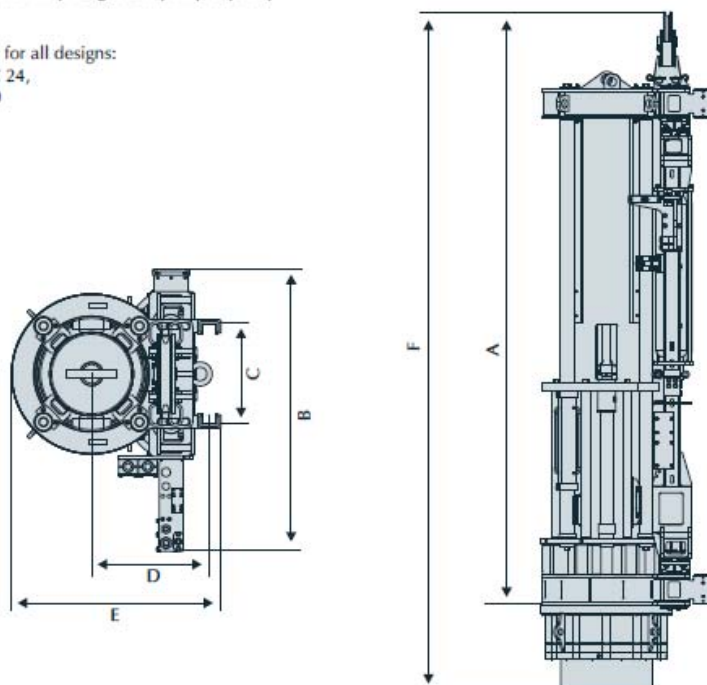
Dimensions

A Length to hammer bottom line						
in resting position	mm	3610	4120	4435	4435	4435
in cycle max.	mm	4650	5320	5190	5190	5190
B Width	mm	1200	1200	1715	1715	1715
C Frame width	mm	410-600	410-600	410-600	410-600	410-600
D Driving axle to center guide	mm	630	630	715	715	715
E Depth	mm	1100	1100	1300	1300	1300
F Total length	mm					

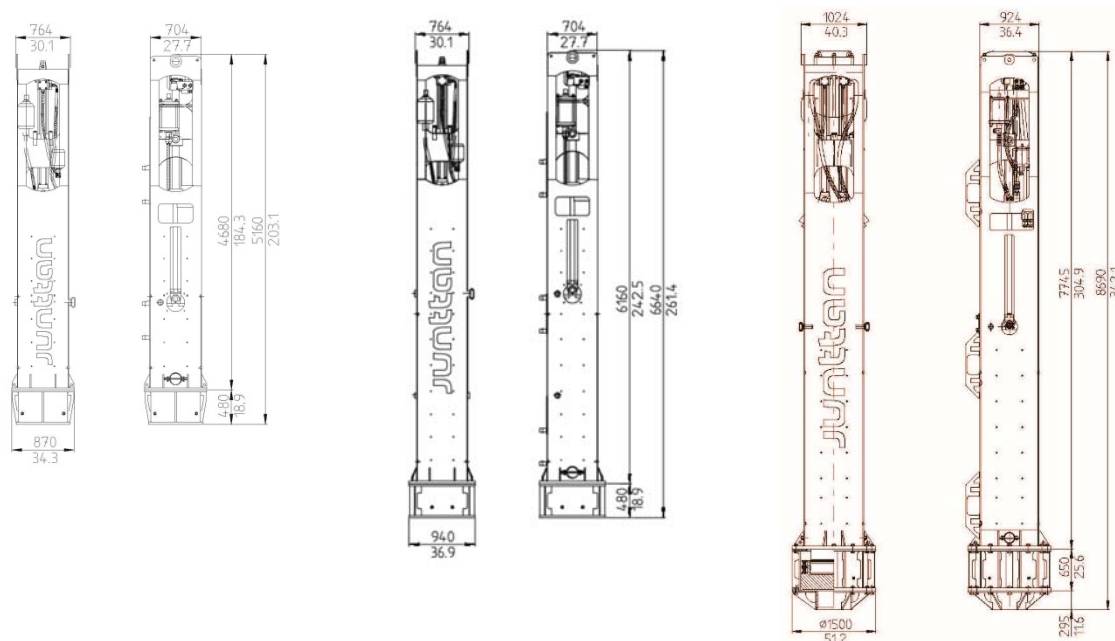
= A+ length of the chosen driving cap

* standard striking mass material: steel/lead
 ** dependent on drop height and pump capacity

Notice:
 power supply for all designs:
 Voltage V DC 24,
 Rating W 200

Figur 3: Eksempel på tekniske data Banut Superram. Kilde: Hjemmesider til leverandør, www.abi-group.com

Figur 4: Eksempler på lodd fra Junttan, kilde: Junttans hjemmesider. www.junttan.com

JUNTTAN HHK3A

Max. energy		35 kNm	26 036 ft-lb
Max drop height		1,2 m	3.94 ft
Blows per minute		40 - 100	40 - 100
Ram weight		3 000 kg	6 614 lb
Total weight	including A-type drive cap	6 000 kg	13 228 lb
Oil flow		304 l/min	80 gpm
Operating pressure		110 bar	1 595 psi
Theoretical power output		56 kW	76 hp
Hoses			
	- pressure line	38 mm	1 ½ inch
	- return line	38 mm	1 ½ inch
Drive cap housing (std)	Ø:	650 mm	25.6 inch
Drive cap types	A-type:	for metal tubes	for metal tubes
	B-type:	for concrete piles	for concrete piles
Drive cap max. inner diameter	A-type:	Ø 620 mm	23.6 inch
	B-type:	□ 370 x 370	14.6 x 14.6
Larger drive cap diameters available on special request			
Suitable Piling Rigs		PMx20 - PMx25, PM23, PM25H	PMx20 - PMx25, PM23, PM25H
Suitable Powerpacks		10XCU, 15 CCU - 30 CCU	10XCU, 15 CCU - 30 CCU

Accessories

* Guide claws	* Lifting cat
* Extensions	* Flying leader
* Energy measurement device	* Additional noise insulation package
* Additional drive caps	* Powerpacks
* Pile sleeves	

Technical details with extensions

JUNTTAN HHK3/4/5A	4T	5T	4T	5T
Max. energy	47 kNm	59 kNm	34 718 ft-lb	43 398 ft-lb
Max drop height	1,2 m	1,2 m	3.94 ft	3.94 ft
Blows per minute	40 - 100	40 - 100	40 - 100	40 - 100
Ram weight	4 000 kg	5 000 kg	8 818 lb	11 023 lb
Total weight including A-type drive cap	7 200 kg	8 400 kg	15 873 lb	18 519 lb
Oil flow	304 l/min	304 l/min	80 gpm	80 gpm
Operating pressure	141 bar	175 bar	2 045 psi	2 538 psi
Theoretical power output	71 kW	89 kW	97 hp	121 hp
Suitable Piling Rigs	PMx20 - PMx25, PM23, PM25H	PMx20 - PMx25, PM23, PM25H	PMx20 - PMx25, PM23, PM25H	PMx20 - PMx25, PM23, PM25H
Suitable Powerpacks	10XCU, 15 CCU - 30 CCU	10XCU, 15 CCU - 30 CCU	10XCU, 15 CCU - 30 CCU	10XCU, 15 CCU - 30 CCU

Figur 5: Eksempel Tekniske spesifikasjoner for Junttan HHK3/4/5A, kilde: Junttans hjemmesider. www.junttan.com

JUNTTAN HHK7A

Max. energy		82 kNm	60 757 ft-lb
Max drop height		1,2 m	3.94 ft
Blows per minute		40 - 100	40 - 100
Ram weight		7 000 kg	15 432 lb
Total weight	including A-type drive cap	11 000 kg	24 251 lb
Oil flow		398 l/min	105 gpm
Operating pressure		183 bar	2 654 psi
Theoretical power output		121 kW	165 hp
Hoses			
	- pressure line	38 mm	1 ½ inch
	- return line	38 mm	1 ½ inch
Drive cap housing (std)	Ø:	880 mm	34.6 inch
Drive cap types	A-type:	for metal tubes	for metal tubes
	B-type:	for concrete piles	for concrete piles
Drive cap max. inner diameter	A-type:	Ø 850 mm	33.5 inch
	B-type:	□ 550 x 550	21.5 x 21.5
Larger drive cap diameters available on special request			
Suitable Piling Rigs		PMx25, PM25H, PM26 - PM30	PMx25, PM25H, PM26 - PM30
Suitable Powerpacks		10XCU, 15 CCU - 30 CCU	10XCU, 15 CCU - 30 CCU

Accessories

* Guide claws			* Lifting cat
* Extensions			* Flying leader
* Energy measurement device			* Additional noise insulation package
* Additional drive caps			* Powerpacks
* Pile sleeves			

Technical details with extensions

JUNTTAN HHK7/9A

		9T	9T
Max. energy		106 kNm	78 116 ft-lb
Max drop height		1,2 m	3.94 ft
Blows per minute		40 - 100	40 - 100
Ram weight		9 000 kg	19 842 lb
Total weight	including A-type drive cap	13 500 kg	29 762 lb
Oil flow		398 l/min	105 gpm
Operating pressure		235 bar	3 408 psi
Theoretical power output		156 kW	212 hp
Suitable Piling Rigs		PM25H, PM26 - PM30	PM25H, PM26 - PM30
Suitable Powerpacks		10XCU, 15 CCU - 30 CCU	10XCU, 15 CCU - 30 CCU

Figur 6: Eksempel Tekniske spesifikasjoner for Junttan HHK 7/9A, kilde: Junttans hjemmesider.
www.junttan.com

JUNTAN HHK 14S

Max. energy		206 kNm	151 893 ft-lb
Max drop height		1,5 m	4.92 ft
Blows per minute		30 – 100	30 – 100
Ram weight		14 000 kg	30 865 lb
Total weight	including A-type drive cap	23 800 kg	52 470 lb
Oil flow		657 l/min	174 gpm
Operating pressure		203 bar	2 944 psi
Theoretical power output		222 kW	302 hp
Hoses			
	– pressure line	2 x 38 mm	2 x 1 ½ inch
	– return line	2 x 38 mm	2 x 1 ½ inch
Drive cap housing (std)	Ø:	1 280 mm	50.4 inch
Drive cap types	A-type:	for metal tubes	for metal tubes
	B-type:	for concrete piles	for concrete piles
Drive cap max. inner diameter	A-type:	Ø1 250 mm	49.2 inch
	B-type:	☐ by special request	by special request
Larger drive cap diameters available on special request			
Suitable Powerpacks		15CCU – 30CCU	15CCU – 30CCU

Accessories

* Guide claws			* Lifting cat
* Extensions			* Flying leader
* Energy measurement device			* Additional noise insulation package
* Additional drive caps			* Powerpacks
* Pile sleeves			

Technical details with extensions

JUNTAN HHK 14/16S	16T	16T	
Max. energy	235 kNm	173 592 ft-lb	
Max drop height	1,5 m	4.92 ft	
Blows per minute	30 – 100	30 – 100	
Ram weight	16 000 kg	35 274 lb	
Total weight	including A-type drive cap	26 600 kg	58 643 lb
Oil flow	657 l/min	657 gpm	
Operating pressure	231 bar	3 350 psi	
Theoretical power output	253 kW	344 hp	
Suitable Powerpacks	15CCU – 30CCU	15CCU – 30CCU	

Figur 7: Eksempel Tekniske spesifikasjoner for Junttan HHK14/16S, kilde: Junttans hjemmesider. www.junttan.com

3.2 Dobbeltvirkende hydrauliske lodd

Ved ramming av peler for bruer er det ved enkelte prosjekter benyttet dobbeltvirkende hydrauliske lodd. Dette er lodd som er helt innbygde, dvs. man ser ikke den bevegelige delen av loddet. Den bevegelige delen gis ekstra fart av hydraulisk trykk, noe som gir stor anslagshastighet i hvert slag. Dette gir høy kraft overført til pelen, og virkningsgraden for kombinasjon loddvekt/fallhøyde blir stor.

De loddene som har vært benyttet i Norge er produsert av IHC (type S-90 og S-200). Loddene er så langt kun benyttet ved ramming av stålørspeler for bruer fra flåte.

3.2.1 Fordeler og ulemper

Disse loddene er helt innbygde og oppleves som støysvake. Slagtakten er høy, ca. 45 slag/min for de aktuelle lodd-dimensjonene. Dette kan gi en økt drivehastighet sammenlignet med andre loddtyper.

Totalvekt av loddet er stort. Det kreves derfor stor krankapasitet for de største loddene.

På grunn av loddets virkemåte kan loddet slå peler horisontalt. Det kan også benyttes til ramming under vann. Loddet kan også benyttes ved ramming innvendig i stålør (på spissen) i stedet for på toppen av røret. Dette kan gi en mer skånsom driving med behov for mindre energi.

Loddet er langt sammenlignet med andre loddtyper som gir tilsvarende energi, og krever på den måte store kraner / rigger.

3.2.2 Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade

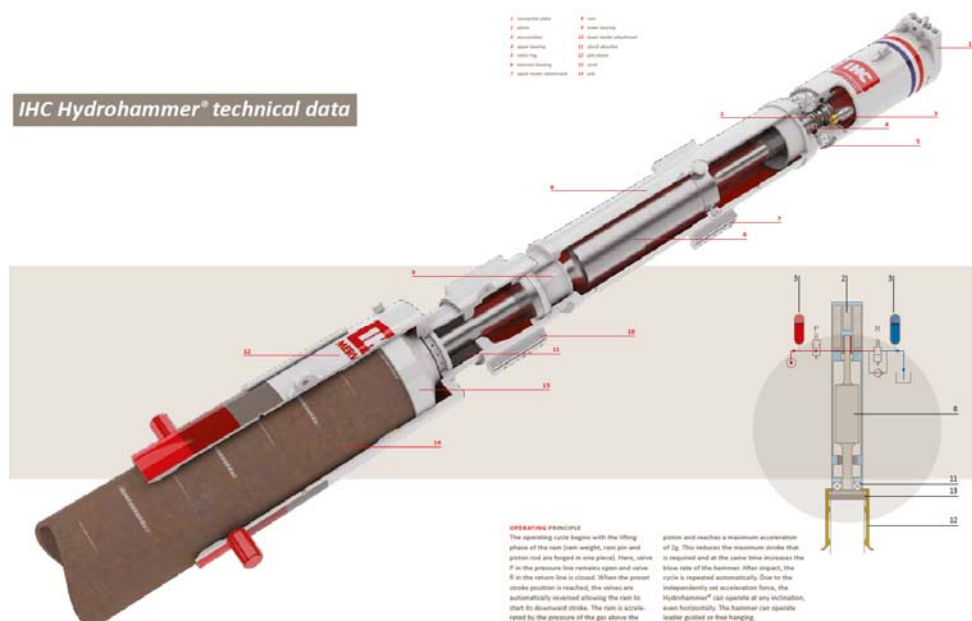
Via datadisply vises rammeenergi. Det er enkelt å justere rammeenergien, noe som gjør loddet fleksibelt dersom det er ved ramming gjennom lagdelt grunn til berg. Dette vil ved riktig bruk redusere varigheten av vibrasjoner på omgivelsene.

Den høye slagtakten kan også gi redusert tid for driving av peler, og dermed korte ned tiden omgivelsene blir eksponert for vibrasjoner.

Ved ramming innvendig i rør vil behovet for rammeenergi reduseres for driving av pel. Dette kan gi vesentlig reduserte rystelser for omgivelsene.

Den bevegelige delen i loddet er relativt lett sammenlignet med tradisjonelle fallodd og diesellodd ved tilsvarende rammeenergi. Dette kan gi mindre penetrasjon ved stor rammemotstand enn ved andre loddtyper, og kan dermed også gi økte rystelser på omgivelsene.

3.2.3 Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter

Figur 8: Prinsipp IHCs hydrohammer. Kilde: IHCs hjemmeside, www.ihchydrohammer.com

HAMMER S SERIES		S-30	S-40	S-70	S-90	S-120	S-150	S-200	S-280	S-500	S-600	S-800	S-900	S-1200	S-1400	S-1800	S-2000	S-2300	
OPERATIONAL DATA																			
Max. blow energy on the pile	kNm	30	40	70	90	120	150	200	280	500	600	800	900	1200	1400	1800	2000	2300	
Min. blow energy on the pile	kNm	3	4	7	9	12	15	20	28	50	60	80	90	120	140	180	200	230	
Blowrate at max. blow energy (1)	bl/min	65	65	50	46	48	44	45	45	45	42	38	38	38	40	35	35	30	
WEIGHTS																			
Ram	ton	1.6	2.2	3.5	4.5	6.2	7.5	10	13.6	25	30	40	43	60	69	90	100	115	
Hammer with ram in air (2,3)	ton	3.9	4.7	8.3	9.7	14.3	16.2	25.8	30.5	57.5	64	83	120	140	148	210	225	242	
DIMENSIONS																			
Length hammer (4)	mm	6100	6850	7400	8055	8166	8900	9095	10390	11943	12715	14610	12795	14297	16090	16510	17335	18290	
HYDRAULIC DATA																			
Oil flow	l/min	175	175	250	250	460	460	800	800	1600	1800	1800	2400	2400	3600	4400	4400	4800	
POWER PACK TYPE																			
Recommended		P-175	P-175	P-250	P-250	P-460	P-460	P-800	P-800	on request									

Figur 9: Tekniske data for IHCs dobbeltvirkende fallodd. Kilde: IHCs hjemmeside, www.ihchydrohammer.com

3.3 Diesellodd

Diesellodd er en en-sylindret dieselmotor, der stempelet utgjør den bevegelige delen av loddet. Stempelet løftes opp og diesel sprøytes inn i kammeret under loddet. Når stempelet slippes komprimeres dieselen av energien fra stempelet og antennes. Deseleक्सpløsjonen driver pelen ned og løfter stempelet, og prosessen gjentas. «Motoren» går inntil dieseltilførselen stoppes. Ved stor energi øker fallhøyden og slagtakten reduseres. Slagtakten varierer normalt mellom 32 og 60 slag pr minutt.

Det er tradisjon for bruk av diesellodd i Norge spesielt på produksjonsramming av stålrørspeler. Tidligere har det vært benyttet lodd med stempelvekt mellom 2 og 4,6 tonn. Ingen av disse loddene benyttes i dag. Ved broprosjekter har det de senere årene vært leid inn diesellodd fra utlandet med stempelvekt fra 6 til 10 tonn.

Det er flere produsenter av diesellodd rundt i verden, men i Norge har det kun vært benyttet lodd fra Delmag.

3.3.1 Fordeler og ulemper

Slaget fra et diesellodd har lengre varighet enn et slag fra et hydraulisk fallodd. Deseleक्सpløsjonen sammen med effekten av det fallende stempelet tar lengre tid enn for falloddet. Dette gir ved stor rammemotstand bedre driving av pelen. Dieselloddet slår hardere dess større motstand det møter. Det finnes regulering på dieseltilførselen for å regulere energien, men justeringen er langt fra momentan.

Ca. halvparten av energien fra deseleक्सpløsjonen benyttes til å løfte stempelet. Dette gir en virkningsgrad på loddet på inntil 50 %.

Det er ingen lydemping på loddet, noe som normalt medfører at loddet ikke benyttes i tettbygde strøk. Det blir relativt mer eksos og oljesøl med et diesellodd enn med andre loddtyper, noe som også medfører at loddet er mindre aktuelt i nærheten av bebyggelse.

Den totale loddvekta er stor. For ramming av peler på land medfører dette fort en begrensning på loddstørrelsen. Det største loddet som er benyttet på land i Norge er en Delmag 46, der stempelvekta er 4,6 tonn. Tyngre lodd er benyttet på sjøen der begrensningene i krankapasitet er mindre.

Rammeenergien kan kontrolleres ved justering av dieseltilførselen, men egner seg mindre for ramming av peler til berg. Justeringsmulighetene for innmeisling i berg må være større enn det dieselloddet kan gi. Eventuelt kan det benyttes lettere diesellodd ved innmeisling.

Diesellodd er plasskrevende, og er dermed lite egnet ved ramming av peler inntil eksisterende bygg. Det er mer relevant ved ramming av peler for fundamentering av broer og kaier.

3.3.2 Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade

På grunn av de gode driveegenskapene til loddtypen antas det at rystelsene fra ramming av peler med diesellodd er relativt små sammenlignet med bruk av andre loddtyper. Loddtypen benyttes i hovedsak ikke nært boligbebyggelse pga støy og sot fra loddet.

3.3.3 Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter

DELMAG diesel pile hammer D62-22
on hanging lead MH 8007 in Belgium

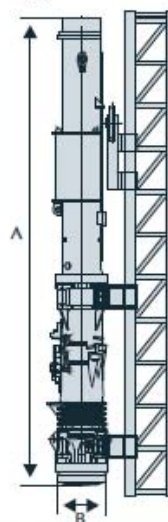
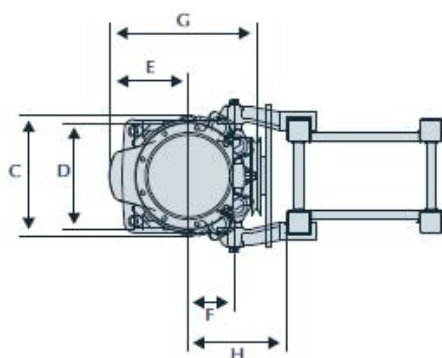
DELMAG diesel pile hammer D46-32 on
piling rig BANUT 655 in Slovenia

Figur 10: Diesellodd i bruk. Kilde: Delmags hjemmesider, www.delmag.de

Diesel Pile Hammer **DELMAG**

D25-32 to D46-32

Technical data		D25-32	D30-32	D36-32	D46-32
Impact weight (piston)	kg	2500	3000	3600	4600
Energy per blow	kNm	90-40	103-48	123-56	166-71
Number of blows	min ⁻¹	35-52	36-52	36-53	35-53
Suitable for driving piles (depending on soil and pile)	kg	1600-7500	2000-9000	2500-12000	3000-16000
Consumption					
Diesel oil	l/h	7,5	10	11,5	16
Lubricant	l/h	0,6	1	1,5	1,5
Tank capacity					
Diesel oil tank	l	67	67	89	89
Lube tank	l	19	19	17	17
Max. rope diameter for deflector sheave of tripping device	mm	22	22	38	38
Weight					
Tripping device	kg	186	186	450	450
Diesel pile hammer	kg	5670	6170	8200	9300
Max. inclined pile driving without / with extension		1:5 / 1:1	1:5 / 1:1	1:5 / 1:1	1:5 / 1:1
Dimensions					
A Length of diesel pile hammer without extension	mm	5500	5500	5470	5470
B Outer diameter of impact block	mm	560	560	660	660
C Width of diesel pile hammer	mm	670	670	800	800
D Width for connection of guide jaws	mm	540	540	640	640
E Center of hammer to pump guard	mm	405	405	445	445
F Center of hammer to center of threads for guide jaw bolts	mm	235	235	275	275
G Depth of diesel pile hammer	mm	780	780	950	950
H Standard distance from center of diesel pile hammer up to the face of lead	mm	435	435	500	500

© DELMAG 08/2010. Subject to changes.

5

Figur 11: Tekniske data for noen av Delmags diesellodd. Kilde: Delmags hjemmeside, www.delmag.de

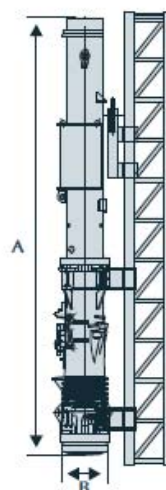
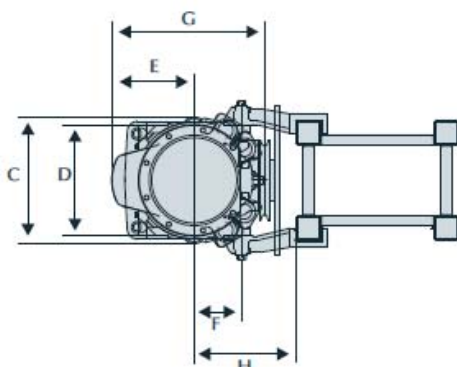
Diesel Pile Hammer **DELMAG**

D62-22 to D200-42

Technical data		D62-22	D80-23	D100-13	D150-42	D200-42
Impact weight (piston)	kg	6200	8000	10000	15000	20000
Energy per blow	kNm	224-107	288-171	360-214	512-329	682-436
Number of blows	min ⁻¹	35-50	35-45	35-45	36-45	36-45
Suitable for driving piles (depending on soil and pile)	t	4-30	6-60	7-100	12-160	14-250
Consumption						
Diesel oil	l/h	20	25	30	50	60
Lubricant	l/h	2	2,6	2,6	4,8	5,8
Tank capacity						
Diesel oil tank	l	98	155	155	310	430
Lube tank	l	31,5	32	32	45	80
Max. rope diameter for deflector sheave of tripping device (* reeved twice)						
	mm	38	30*	30*	36*	36*
Weight						
Tripping device	kg	450	750	750	1850	1850
Diesel pile hammer	kg	12250	16905	20720	28450	51800
Max. inclined pile driving without / with extension						
		1:2 / 1:1	1:5 / 1:2	1:5 / 1:2	1:5 / 1:2	1:5 / 1:3

Dimensions

A Length of diesel pile hammer with extension (standard)	mm	5910	7200	7358	7490	8175
B Outer diameter of impact block	mm	710	820	820	990	1250
C Width of diesel pile hammer	mm	800	890	890	1280	1425
D Width for connection of guide jaws	mm	560	800	800	1110	1425
E Center of hammer to pump guard	mm	490	550	550	720	730
F Center of hammer to center of threads for guide jaw bolts	mm	380	350	350	375	580
G Depth of diesel pile hammer	mm	970	1110	1110	1450	1890
H Standard distance from center of diesel pile hammer up to the face of lead	mm	500	660	660	900	1050

© DELMAG 08/2010. Subject to changes.

7

Figur 12: Tekniske data for noen av Delmags diesellodd. Kilde: Delmags hjemmesider, www.delmag.de

3.4 Vibrolodd

Vibrolodd benyttes i hovedsak ved installasjon av spunt, men er også benyttet i forbindelse med installasjon av stålprofilpeler og åpne stålørspeler som benyttes som friksjonspeler. Vibroloddet opereres fra kran. Vibroloddet er ikke egnet ved dokumentasjon av spissbæreevne mot berg eller faste masser.

Vibroloddet er en motor som er påmontert en eksentrisk vekt som roterer. Tradisjonelt har dette vært en fast eksentrisk vekt. De loddene som benyttes i dag er stort sett resonansfrie. Det vil si at den eksentriske vekten justeres av operatør først etter at rotasjonen har kommet opp i ønsket turtall. Med dette unngår man at egenfrekvenser til bygg som står i nærheten treffes. Rotasjonshastigheten / frekvensen kan enkelt og raskt varieres for å lette nedtrengingen og redusere rystelser.

Loddene kan utstyres med ulike former for klemmer avhengig av peletypen som benyttes. For stålør benyttes f.eks. klemmer som griper tak i røret diagonalt over røret. Loddenes størrelse varierer ut fra bruken. De letteste loddene kan monteres på gravemaskin, og benyttes f.eks. for kort spunt for grøfter. De tyngste loddene brukes internasjonalt blant annet til installasjon av grove åpne stålørspeler.

For å velge det mest hensiktsmessige vibroloddet er det følgende forhold som har betydning:

- Kohesjonsjordarter eller friksjonsjordarter
- Vekt og lengde av spuntnål /pel
- Løftekapasitet på tilgjengelig kran
- Dynamisk vekt på vibroloddet som skal benyttes

Erfaringstall fra Kynningsrud Fundamentering er:

- For friksjonsjordarter er en amplitude på 2-3 mm tilstrekkelig
- For tunge/seige kohesjonsjordarter trengs 8-10 mm amplitude.

Beregning:
$$AMPLITUDE [mm] = 2000 \cdot \frac{\text{eksentrisk moment}}{\text{dynamisk vekt} + \text{nålens vekt}}$$

Eksempel:

Vibrolodd: ICE 1423 C, spunt Az17-700, lengde 15 m, vekt 2184 kg, sandig grunn

Amplitude (mm) = $2000 \times 14 / (2 \ 190 + 2 \ 184) = 6,4 \text{ mm}$ (> 3mm, OK!)

Se også figure 16 for erfaringsdata for enkelte vibrolodd.

De loddene som benyttes i Norge har ulik alder og produsent. De vanligste ser ut til å være ICE vibrasjonslodd. Men andre produsenter finnes internasjonalt (HPSI, MKT og APE).

Totalvekt for loddene som er brukt i Norge varierer i hovedsak mellom 3 og 8 tonn. Tyngde av spuntnål bestemmer tyngde/størrelse av vibro.

En variant av vibrolodd er en såkalt «spuntmaskin», der ulike typer beltegående rigger/kraner fra Bauer, Liebherr, RTG og ABI med tårn påmonteres et høyfrekvent vibrolodd. Dette gir en bedre styring på pelene eller spunten som benyttes. Her kan det i tillegg til vibrasjonskraften gis en vertikalkraft ved nedtrekk av vibro som i tillegg vil øke nedtrengingen. Dette gir i utgangspunktet en økt produksjonshastighet.

3.4.1 Fordeler og ulemper med vibrolodd

Bruken av vibrolodd benyttes oftest sammen med mobilkran. Dette gir enklere tilrigging på trange plasser enn ved bruk av beltegående pelekraner.

Når pelene møter stor motstand kan det være behov for å benytte fallodd i tillegg eller ved sluttramming av peler til berg.

Ved jevne grunnforhold er vibroloddet svært effektivt til dybde 20-30m.

Loddtypen er ugunstig / uegnet ved grove masser.

Ved behov for dokumentasjon av bæreevne må det benyttes lodd som har distinkte slag, f.eks. hydrauliske fallodd.

3.4.2 Viktige aspekter i forhold til begrenning av skade

Med hensyn på skader på nabobygg vil vibrolodd ofte være mer skånsomme enn fallodd. Det må prøves ut på hvert enkelt sted hva som er gunstigst.

I prinsippet kan peler med overlengde rammes inntil nabobygg, lysåpning 0,1m. Dette forutsetter at fundamenter for nabobygg er kartlagt, og at loddet henger over tak. Risiko for skade øker med nærhet til nabobygg.

For å begrense rammemotstanden anbefales det at spuntlåser smøres med bitumen. Låsefriksjon kan i seg selv bli så stor at rystelser, vibrasjoner og støy blir så stor at det blir skader.

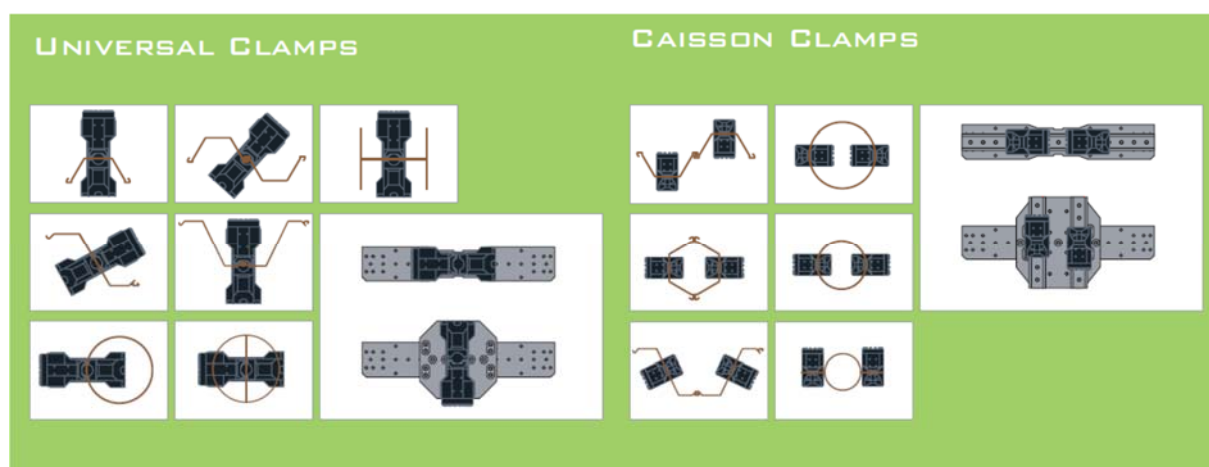
3.4.3 Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter

Figur 13: Bi Ider av vibrolodd hentet fra ICEs hjemmesider www.ice-holland.com, og fra brosjyre fra Pajot, leverandør av ulike typer lodd, www.pajot.com

Figur 14: Bilder av vibrolodd hentet fra ICEs hjemmesider www.ice-holland.com

Figur 15: Ulike klemmetyper for vibrolodd hentet fra ICEs hjemmesider www.ice-holland.com

Specifications		28RF		
Eccentric moment	0-28	kgm	Clamps:	
Max. centrifugal force	0-1600	kN	Sheet pile clamp	200TU
Max. frequency	2300	rpm	Transport weight per piece	1300 kg
Max. amplitude excluding 200 TU	14	mm	Tube clamps	100TC
Max. amplitude including 200 TU	10.8	mm	Transport weight per piece	690 kg
Max. static line-pull	400	kN	Powerpack:	
Max. operating pressure	350	bar	Model	600 series
Max. oil flow	590	l/min	Hose set:	
Forced lubrication	yes		Length	30 m
Dynamic weight excluding 200 TU	3900	kg	Transport weight	750 kg
Dynamic weight including 200 TU	5200	kg		
Total weight excluding 200 TU & hoses	5900	kg		

Figur 16: Eksempel på spesifikasjon for et resonansfritt vibrolodd hentet fra ICEs hjemmesider www.ice-holland.com

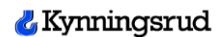
Fritthengende vibroer pr 17. januar 2013

modell	ICE 223	ICE 11RF	ICE 1423C	ICE 18RF-ts	ICE 14RF	ICE 28RFs	NIPPEI NSA 60
internt prod. nr	372	290	380	286	390	393	365
bilde							
årsmodell	1990	2010	1996	2011	1992	2007	
timer pr 27.03.08	8260	0	5676	-	7506	274	
eksentrisk moment	kgm	11,5	0 - 11	14	0 - 18	0 - 14	0 - 28
maks sentrifugal kraft	kN	670	0 - 666	812	0 - 1044	0 - 810	0 - 1600
maks frekvens	rpm	2300	2350	2300	2300	2300	2300
maks frekvens (Hz)	s ⁻¹	38	39	38	38	38	38
maks amplitude inkl. kjeft	mm	12	11,5	12,8	11,6	9,5	11,0
maks statisk line trekk	kN	240	180	240	240	240	400
maks hydraulisk kraft	kW /hk	184 / 250	189 / 256	216 / 293	292 / 398	213 / 290	321 / 436
dynamisk vekt (inkl kjeft)	kg	1905	1915	2190	3110	2910	5100
transportvekt	kg	2650	2500	3490	4425	4285	7500
kjeft modell		75TU	100TU	100TU	130TU	100TU	200TU
kjeft vekt	kg	350	490	490	610	490	1300
maks kjeft kraft	kN	800	1000	1000	1300	1000	2000
største lengde	mm	1590	1800	1919	1854	1854	2390
største bredde	mm	440	446	625	590	590	552
største høyde	mm	2615	2430	2325	2738	2738	3376

Figur 17: Eksempel på spesifikasjon for vibrolodd. Kilde: Kynningsrud Fundamentering AS

Kynningsrud Fundamentering AS - beltegående vibroalternativer pr 18.01.13

Nr	Type	Bilde	Årsmodell	Basis-maskin	Serie nr	Vibro	Maks sentrifugal kraft	Max		Eksentrisk moment	Vinsj, inn-trekk	Maks spunt-lengde	Vekter (tonn)				Belter		Mark-trykk, g/snitt	Timer	Fører
								Ned-press	Opp-trekk				TRP	Vibro	Mot	Rigget	Bredde	Lengde			
215	ABI Mobilram TM15/18		2002	Senne-bogen	90182	MRZV 925VS	0 - 925kN	175kN ?	100kN	0 - 16,0 kgm	50kN	18m (Spunt kan også drives inntil 2m under UK belte)	50,5	4,0	9,2	63,7	0,70	4,66	Ca 100 kN/m ²	7.462 (15/1-13)	Johan Lissbol, Jan Erik Karelius (Tomas Karelius)

Maskinen kan bygges om for boring, og er således også en borrhigg.

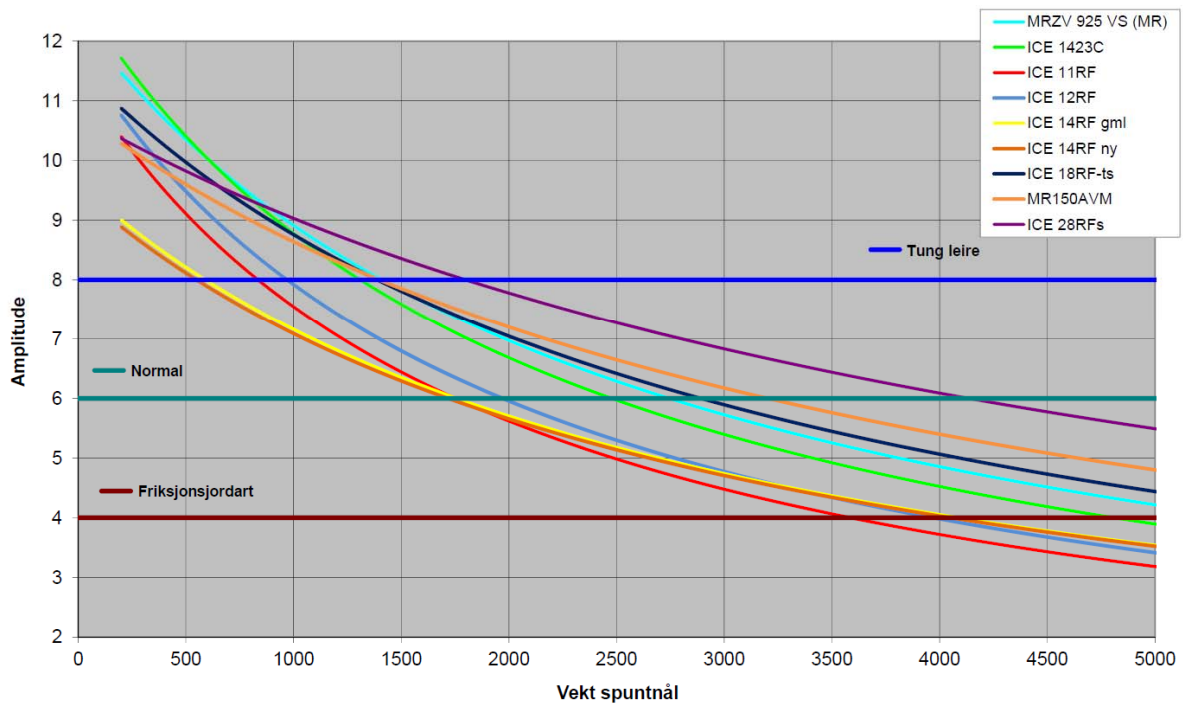
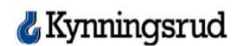
211	Junntan PM 25H		2011	Junntan	1566	ICE 18RF-ts	0 - 1.044kN	200kN	240kN	0 - 18,0 kgm	100kN	21m	59,8	5,0	6,0	70,8	0,90	4,80	Ca 85 kN/m ²	1.447 (16/1-13)	Björn Olesen

For rigging av maskinen med vibro må man regne ca en 10timers dag. Det vil også være behov for noen timer med løftehjelp.

Det er begrenset mulighet for sidevinkling av vibroen: +/- 22 grader

Figur 18: Eksempel på spesifikasjon for vibrolodd. Kilde: Kynningsrud Fundamentering AS

Valg av vibro mhp. spunt og masser

Figur 19: Eksempel vurdering av vibrolodd i forhold til spunt- / pelevekt og grunnforhold. Kilde: Kynningsrud Fundamentering AS

3.5 Luftlodd

I Norge har det tradisjonelt vært benyttet mindre luftlodd i kran der plassforholdene ikke har vært tilfredsstillende for etterramming av peler. Luftlodd fungerer som hydraulisk falllodd, men i stedet for løfting med hydraulisk trykk, benyttes lufttrykk eller steamtrykk til løfting av loddet.

På hjemmesidene til de norske peleentreprenørene er luftlodd ikke omtalt. Internasjonalt ser det ut til at det fortsatt produseres luftlodd av blant andre Vulcan, MKT, Atlas, BP (British Piling) og Pajot.

3.5.1 Fordeler og ulemper ved luftlodd

Luftlodd anses i de fleste sammenhenger som et supplement til andre loddtyper for bruk under etterramming eller ved ramming av små peletverrsnitt og til ramming av trepeler og til ramming av spunt med liten dybde. Det har også vært benyttet for etterramming på peler der adkomsten er sperret for andre typer lodd. Loddtypen er også velegnet for bruk innendørs ved lave etasjehøyder. Den største ulempen er høyt støynivå.

3.5.2 Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade

Slagtakten for loddtypen kan justeres fra enkeltslag til en meget høy slagtakt. Ved å sette i gang med en svært høy slagtakt kan dette gi ugunstige rystelser for omgivelsene.

Det er svakheter med løsningen med hensyn på dokumentasjon av tilført energi og styring av loddet. Ved bruk av loddtypen i mobilkran kan manglende styring medføre risiko for større rystelser på nabobygg, og dermed ha et visst skadepotensiale.

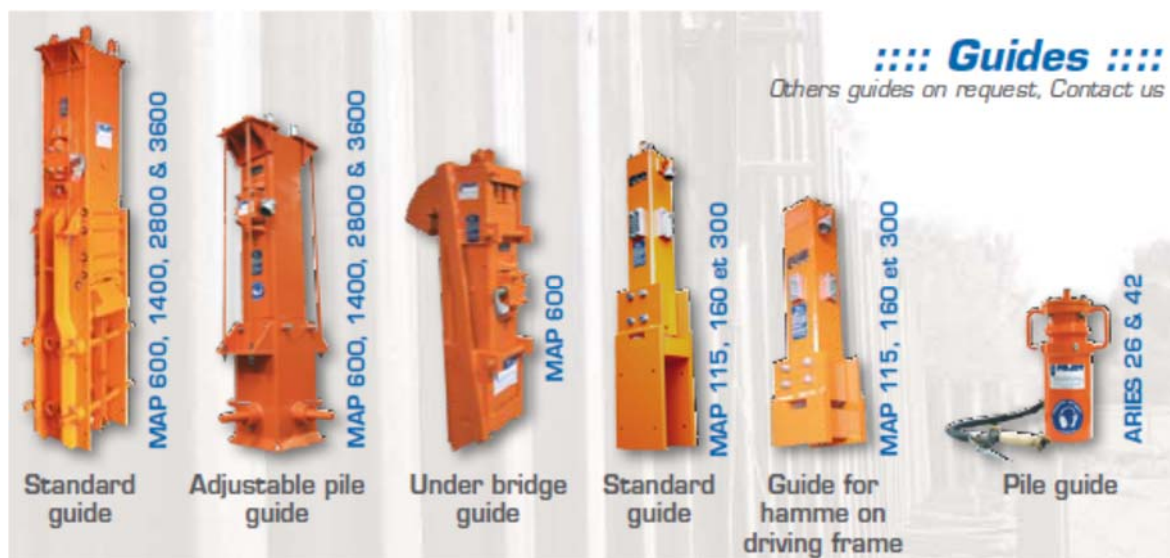
3.5.3 Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter

Figur 20: Luftlodd. Bilde av luftlodd fra brosjyre fra Pajot, leverandør av ulike typer lodd, www.pajot.com

Specification of PAJOT Automatic Hammers, used for driving with pressure of 8 bar						Driving work which can be carried out with PAJOT hammers in a ground of an average consistence					
Model and Weight of basic configuration without guide	Blow/ min.	Compressor flow required liter/min.	Impact energy in KGM	Hose diameter	Approximate overall size	Sheet piles		Wooden piles square and round		Wooden piles	
						Width	Height of hold	Width	Height of hold	width	Height of hold
ARIES 26	1600	1,5	/	25 mm	210x300 mm	/	/	ø max 132 mm	/	/	/
ARIES 42	1400	1,5	/	25 mm	230x310 mm	/	/	ø max 160 mm	/	/	/
115 kg	500	2,2	47	25 mm	0,970x0,136 x0,136 m	200 to 400 mm	1 to 2 m	100 x 100 mm	2 m	/	/
160 kg	450	3	80	25 mm	0,990x0,160 x0,160 m	200 to 400 mm	1 to 2 m	100 x 100 mm	2 m	/	/
300 kg	420	3,5	110	25 mm	1,250x0,175 x0,175 m	300 to 400 mm	2 to 3 m	Madriers de 100 x 200 mm	2 to 3 m	/	/
600 kg	300	7	214	40 mm	1,300x0,270 x0,270 m	300 to 400 mm	3 to 5 m	100 ø 300 mm	3 to 5 m	150 x 150 mm	2 to 3 m
1 400 kg	240	11	615	40 mm	1,600x0,390 x0,390 m	300 to 400 mm	6 to 11 m	250 ø 350 mm	6 to 9 m	200 x 200 mm	5 to 7 m
2 800 kg	190	20	1 420	50 mm	1,900x0,500 x0,500 m	Large or by pair	11 to 15 m	350 mm	10 to 15 m	300 x 300 mm	8 to 12 m
3 600 kg	160	30	2 334	50 mm	2,200x0,525 x0,525 m	Large or by pair	15 to 18 m	400 mm	15 to 18 m	350 x 350 mm	12 to 16 m

Figur 21: Luftlodd. Spesifikasjoner for noen luftlodd fra Pajot, leverandør av ulike typer lodd, www.pajot.com

Figur 22: Luftlodd. Ulike typer fra Pajot, leverandør av ulike typer lodd, www.pajot.com

3.6 Hydraulisk pressing

Hydraulisk nedpressing av stålprofiler er mulig å utføre på lik linje med pressing av spunt. Ved pressing av peler vil det imidlertid være behov for å flytte med seg motvekt i stedet for å benytte allerede presset spunt som mothold.

På grunn av dette er det ikke vanlig å utføre dette, og sannsynligvis er det ikke utført i Norge.

For spuntpressing opereres det ett utstyr i Norge for tiden. Dette er et «hydro-press-system» utviklet av ABI. Det er tidligere benyttet utstyr type «Silent piler» fra Giken Ltd. Det finnes også andre leverandører

3.6.1 Fordeler og ulemper ved hydraulisk pressing

Hydraulisk pressing vil foregå uten at det oppstår rystelser og støy. Støy fra kraftaggregatet og mobilkran er de vesentlige kildene.

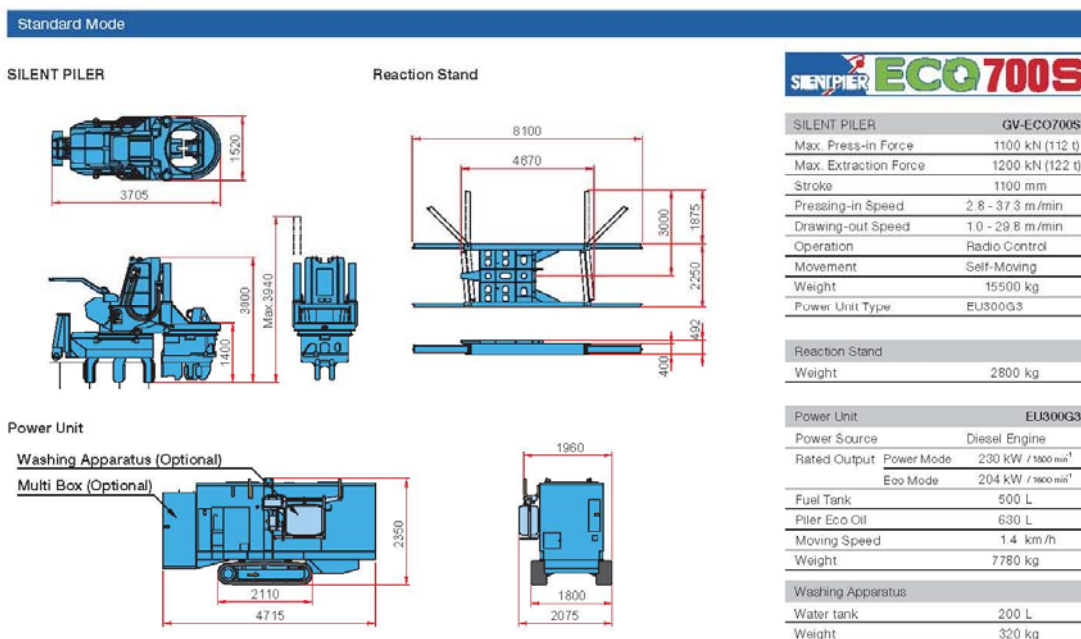
På grunn av begrensning i nedpressingskraft vil hydraulisk pressing kun være aktuelt i spesielle tilfeller for peleramming. Metoden er utviklet for bruk på spunt, og er naturlig nok bedre egnet til dette enn til peleinstallasjon. Størrelsen av motvekten vil begrense maksimal dokumentert bæreevne. Ved stor motstand stoppes penetrasjonen.

3.6.2 Viktige aspekter i forhold til begrensning av skade

Metoden gir ikke rystelser eller støy ut over normal lastebiltrafikk. Dette medfører at metoden er svært skånsom ved peleetablering inntil nabobygg.

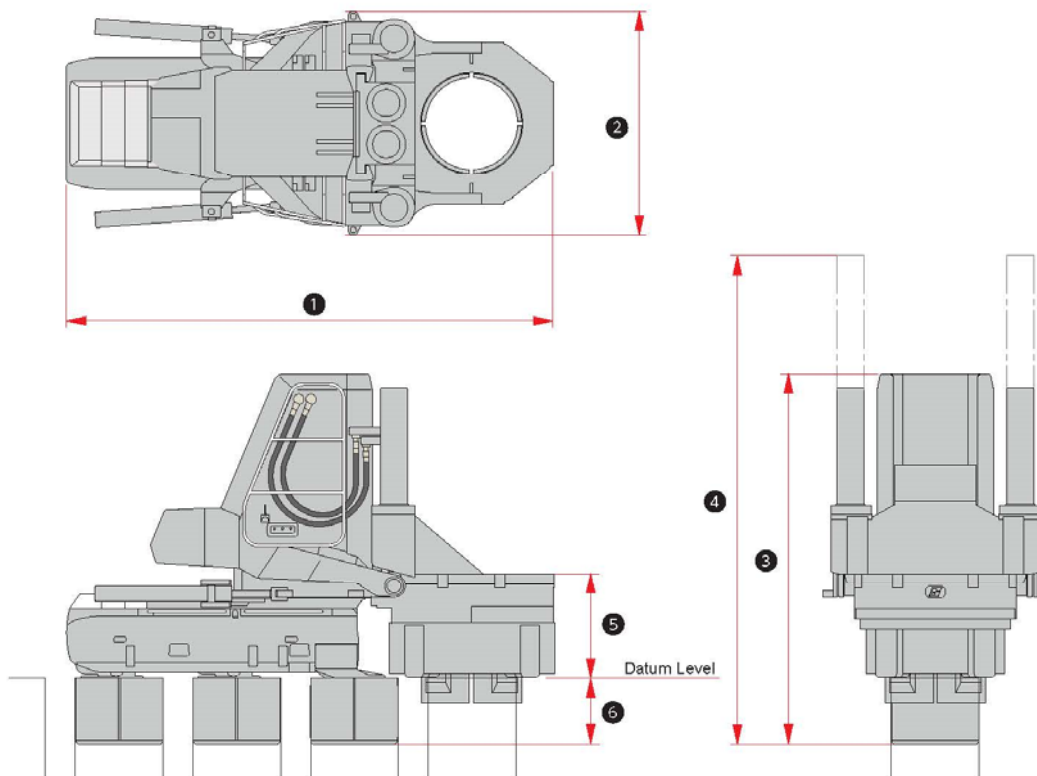
3.6.3 Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter

Specifications

Figur 23 Silent piler-spesifikasjoner for spunt. Kilde: www.giken.com

Gyro Piler: Dedicated Models for Vertical Press-in

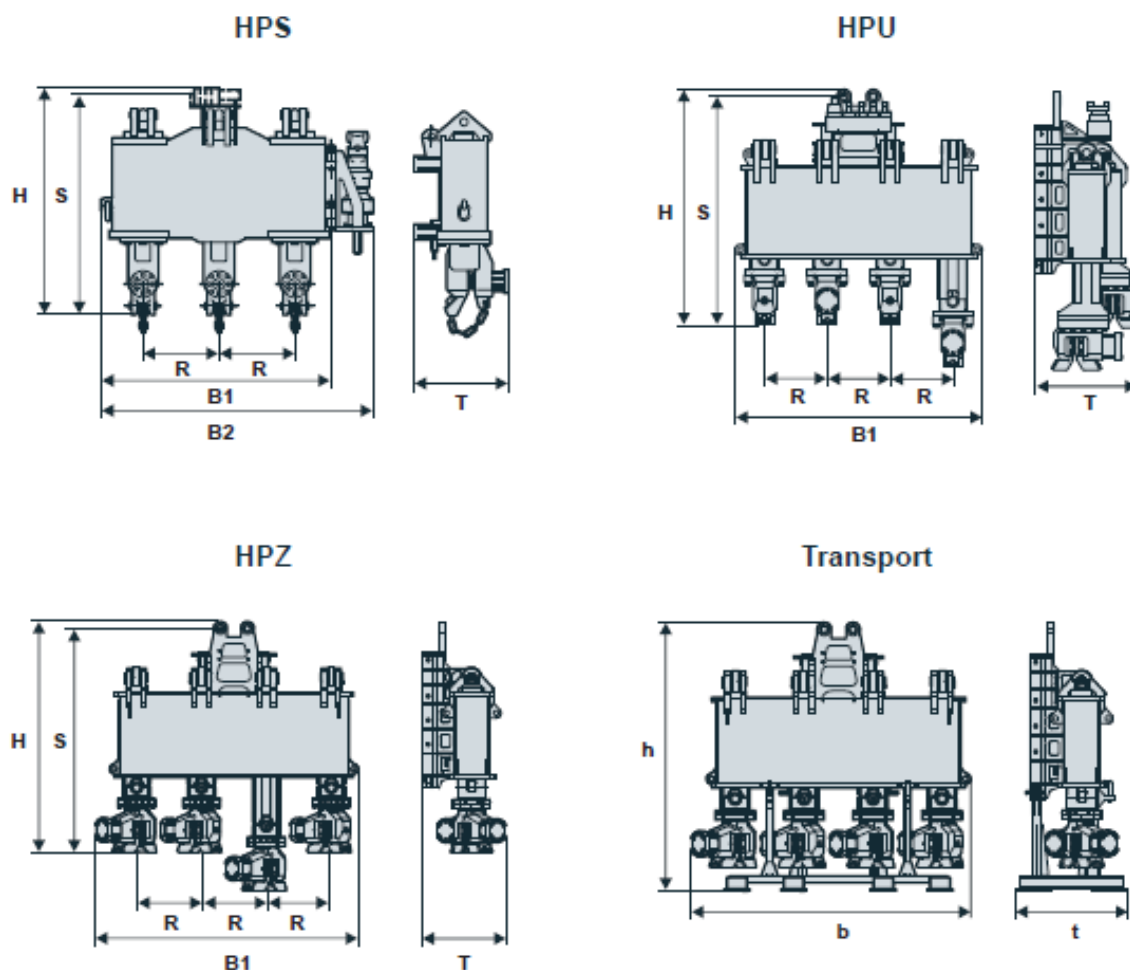

Models	GRV0615 (SP3)	GRV0926 (SP4)	GRV1026 (SP7)	GRV1226 (SP5)
Press-in Force	1500 kN (153 ton)	2600 kN (265 ton)	2600 kN (265 ton)	2600 kN (265 ton)
Stroke	1200 mm	1300 mm	1300 mm	1300 mm
① Length	3530 mm - 3610 mm	4700 mm - 5060 mm	4900 mm - 5410 mm	5130 mm - 6120 mm
② Width	1640 mm	2200 mm	2055 mm	2200 mm
③ Height	3000 mm	3640 mm	3700 mm	3640 mm
④ Max. Height	4020 mm	4800 mm	4800 mm	4800 mm
⑤ Chuck Height	1180 mm	1040 mm	1135 mm	1080 mm
⑥ Clamp Depth	400 mm	640 mm	645 mm	650 mm
Power Unit	EU300	EU300	EU300	EU300
Mass	15,500 kg (D500)	29,500 kg (D800)	32,800 kg (D1000)	31,800 kg (D1100)
Applicable Pile	Tubular Pile D500 - 600	Tubular Pile D700 - 900	Tubular Pile D800 - 1000	Tubular Pile D1000 - 1200

Figur 24 Gyro piler-spesifikasjoner for rørvegg. Kilde: www.giken.com

Figur 25 Presseenhet type ABI Hydropress HZ630. Kilde: Entreprenørservice: www.entreprenørservice.no

Figur 26 Presseenhet type ABI Hydropress HZ630. Kilde: ABI-maschinenfabrik. www.abi-gmbh.de

Hydro-Press-System

Måklergefrt hydraulisk system zum statischen Pressen von Spundprofilen/
 Leader mast guided hydraulic system for static pressing of steel sheet piles

Technische Daten / Technical data

			HPS ¹	HPU
Einpresskraft	Pressing force	kN	3 x 600	4 x 800
Ziehkraft	Extraction force	kN	3 x 380	4 x 600
Press-/Zieh-Hub	Stroke	mm	3 x 450	4 x 400
hydraul. Volumenstrom max.	Hydraulic flow rate max.	l/min	360	420
Arbeitsdruck	Nominal oil pressure	MPa	32	32
Gesamtgewicht / Transportgewicht	Total weight / transport weight	kg	3900 / 4240	5700 / 6130
Geeignete Spundwandprofile	Suitable for steel sheet piles			U-Profil / U shape
	Arbed	KL3/6, KL3/8		PU6, PU8, PU12, PU16, PU 20
	Hoesch	HL3/6, HL3/8		
	Larssen			600, 601, 602, 603, 604

¹ Optional: Bohrert BA 1200 zum Vorbohren mit 6-kant Anschluss SW 70/
 auger drive BA 1200 for pre-augering with hexagon connection SW 70

Technische Daten / Technical data

			HPZ 630	HPZ 630/670/700
Einpresskraft	Pressing force	kN	4 x 800	4 x 800
Ziehkraft	Extraction force	kN	4 x 600	4 x 600
Press-/Zieh-Hub	Stroke	mm	4 x 400	4 x 400
hydraul. Volumenstrom max.	Hydraulic flow rate max.	l/min	420	420
Arbeitsdruck	Nominal oil pressure	MPa	32	32
Gesamtgewicht / Transportgewicht	Total weight / transport weight	kg	5530 / 6000	5680 / 6350
Geeignete Spundwandprofile	Suitable for steel sheet piles		Z-Profil / Z shape	Z-Profil / Z shape
	Arbed	AZ13 ² , AZ18, AZ26, AZ36		AZ13, AZ18, AZ26, AZ36, AZ 36-700, AZ 38-700, AZ40-700
	Hoesch			H1300, H1800, H2600, H3600

² mit Adapter / with adapter

Figur 27 Presseenht type ABI Hydropress HZ630-spesifikasjoner. Kilde: ABI-maschinenfabrik.
www.abi-qmbh.de

3.7 Pigghammere, meiselhammer og små hydraulisk drevne hammere

Pigghammere, meiselhammere og små hydraulisk drevne hammere montert på små rigger eller på gravemaskin benyttes av og til ved ramming av mikropeler. På grunn av loddenes størrelse vil det ikke gis en fullgod dokumentasjon av bæreevne ved bruk av slike lodd.

Loddtypene benyttes også til andre formål, og er derfor lettere tilgjengelig enn de tyngre loddtypene.

3.7.1 Fordeler og ulemper ved pigghammere, meiselhammere og små hydraulisk drevne hammere

Slike hammere er fleksible å benytte for små peletverrsnitt, der kravet til dokumentasjon av bæreevne kan løses på annen måte.

3.7.2 Viktige aspekter i forhold til begrenning av skade

Brukt på en måte der hammeren ikke overfører energien i pelens lengderetning kan gi store rystelser i visse situasjoner. Det anbefales derfor å måle rystelser under bruk.

3.7.3 Eksempler datablad og informasjon fra loddprodusenter

Figur 28 Pigghammer. Kilde: Scandinavian Pile Driving SPD AB: www.spd.se

SPECIFICATIONS: SPD Piling Hammers

DESCRIPTION	SPD150	SPD200	SPD300	SPD350	SPD400	SPD1000	SPD1500	SPD2000	SPD3600	SPD4000	SPD5000
Weight (kg)	130	260	370	410	580	940	1370	1790	2240	2860	4000
Oilflow (l/min)	20-30	20-50	30-50	40-80	45-90	80-100	90-120	130-150	190-250	190-250	250-310
Pressure (bar)	80-110	90-120	90-130	100-130	130-150	150-170	150-180	160-180	160-180	160-180	160-180
Blows (B/min)	600-1200	550-1200	450-900	450-900	450-800	450-800	400-900	400-800	350-700	300-600	250-450
Tool (mm)	45	53	68	75	85	100	120	135	150	160	175
Excavator (t)	0,8-3,0	1,0-3,5	2,0-7,0	3,5-9,0	6,0-11,0	9,0-12,0	13,0-18,0	18,0-26,0	28,0-35,0	33,0-50,0	45,0-55,0
Energy (J)	400	480	849	1210	1764	2443	4234	5290	7200	9970	13125
85dB (A) radius (m)	7	7	8	10	11	12	13	13	14	15	16
Heigth with tool (mm)	1110	1220	1386	1479	1726	2053	2090	2320	2574	2859	3291
Hose Diameter (inch)	1/2"	1/2"	1/2"	1/2"	3/4"	3/4"	1"	1"	1"	1 1/4"	1 1/4"
Piston weight (Kg)	5,4	7,8	14,8	19	29,5	42,2	69	101	136	173	181

Figur 29 Spesifikasjon av pigghammer. Kilde: Scandinavian Pile Driving SPD AB: www.spd.se

4 RAMMEDE PELETYPER

4.1 Betongpeler

Figur 30 Betongpeler. Kilde: Kynningsrud: www.kynningsrud.no

Rammede prefabrikerte betongpeler er utbredt over hele landet og brukes oftest som spissbærende peler, men også som friksjonspeler i sand, grus og leire.

I Norge benyttes normalt hydrauliske fallodd med loddveker i området 30 -80 kN. I enkelte tilfeller er det benyttet loddvekt opp til 100 kN på de største peletverrsnittene. For å redusere risikoen for knusning av peletoppen under driving kan det benyttes større tykkelse av dyne av mykt tre mellom loddet og pelen.

De mest vanlige peledimensjonene er kvadratiske betongtverrsnitt med dimensjoner 23x23cm, 27x27cm og 34,5x34,5cm. Den mest vanlige typen er 27x27cm med 8 Ø16mm armeringsstål (P270MA). Dette peletverrsnittet har dimensjonerende trykkapasitet lik 1850kN. De siste årene har det i større grad blitt levert betongpeler produsert utenfor Norge. Disse pelene kan ha andre tverrsnitt, og andre spesifikasjoner enn de norske. Dette gjelder blant annet kapasiteten på skjøter.

Pelespissen skal ha minimum samme trykkapasitet som pelen. Spissbærende peler skal ha ha pelespiss av stål, mens grussko kan benyttes på friksjonspeler der dette ikke medfører rammetekniske problemer.

For å unngå at pelen får horisontalutslag under ramming vil det være viktig at peleskjøten har minst samme stivhet og styrke som pelen for øvrig. Dette gjelder både moment- og skjærkapasitet. Det er også viktig at vinkelendring i peleskjøten er så liten som mulig. Forspente peler vil ha mindre horisontalutslag pga større stivhet.

Figur 31 Bergspiss på prefabrikkert betongpel. Kilde: Kynningsrud: www.kynningsrud.no

4.1.1 Fordeler og ulemper med peletypen

Generelt:

- + Rimelig å levere og installere.
- + Godt egnet til opptak av små og moderate laster.
- + Godt egnet som spissbærende og friksjonpeler i leire, silt og sand.
- Stort tverrsnitt gir stor massefortrenging.
- Relativt liten bøyekapasitet
- Egner seg dårlig for sjøpeling pga mikrosriss i betongen

I forhold til skader på nabobygg og konstruksjoner:

- Betongpeler fortrenger masse og vil på den måten påvirke omgivelsene. Når pelene treffer faste lag kan dette medføre store rystelser på nabobygg.
- Ved ramming av peler i sand kan det oppstå store setninger inntil pelene pga komprimeringseffekt. Det er målt setninger av størrelsesorden en meter på Holmen i Drammen i forbindelse med fundamentering av jernbanebrua.
- Ved ramming av betongpeler gjennom leire vil poretrykksøkning som følge av massefortrenging oppstå. Dette kan gi forverret stabilitet, og kan under visse forhold medføre økte deformasjoner i omgivelsene.
- Ved ramming av peler gjennom lagdelt grunn kan det oppstå store vibrasjoner som kan gi skader på nabolaget. Ugunstigst vil det være med faste lag over bløte lag da dette gir større rystelser enn ellers..

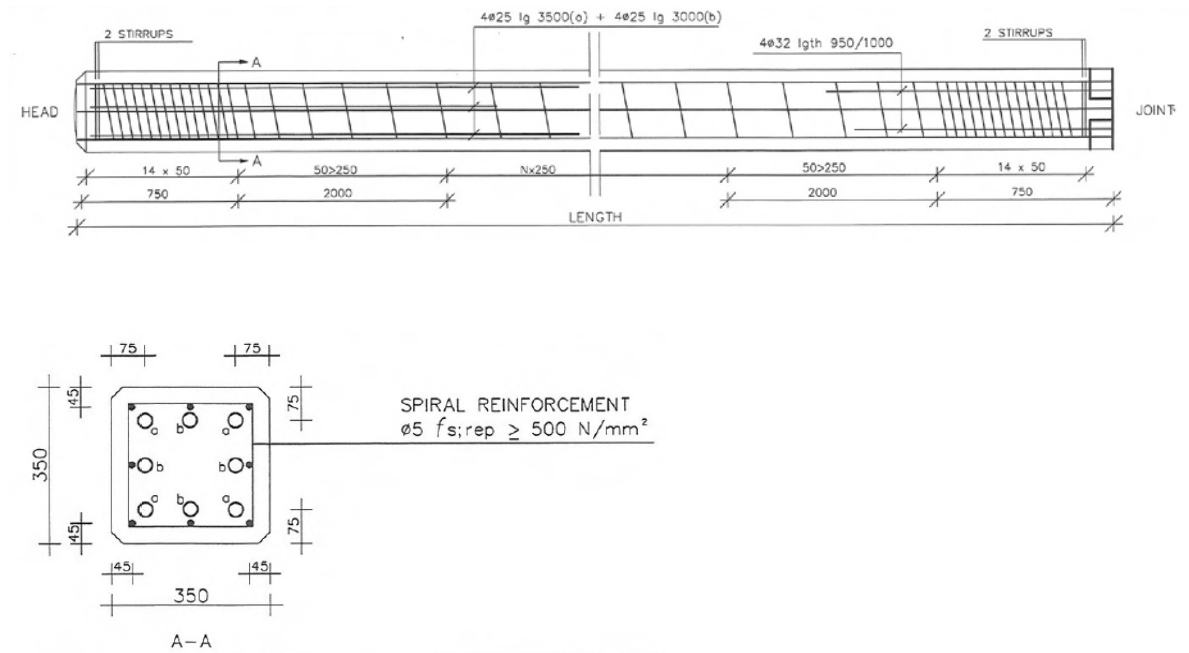
4.1.2 Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming

For å redusere risiko for poretrykksoppbygging ved ramming av massefortrengende peler benyttes det av og til forboring med auger eller annet utstyr for trekking av leirpølser. Bruk av leirpølser har store begrensninger når det gjelder grunnforhold og dybde. Med auger er dybdebegrensningen 15m, leirpølser kan trekkes ned til 10m. Det benyttes også fordoring med stålprofil tilpasset aktuell peletype for å penetrere faste topplag, maksimal dybde 5m.

Ved ramming gjennom lagdelt grunn justeres fallhøyden avhengig av rammemotstand. Ved stor rammemotstand kan et lett lodd medføre større rystelser enn tunge lodd siden det lette loddet i mindre grad evner å sette pelen i bevegelse. Et rystelsesreducerende tiltak kan derfor være å benytte et tyngre lodd, men med lavere fallhøyde.

Når pelene rammes til berg utføres innmeisling mot berg med lav energi for å begrense risikoen for skrens og brekkasje. Dette begrenser også antallet slag med høy energi som kan påvirke risikoen for skader.

Forspente betongpeler oppfører seg stivere under ramming og kan på den måten gi reduserte rystelser på omgivelsene.

Figur 32 Eksempel armering for forspent pel. Kilde: Multiconsult AS

4.2 Stålprofiler/HP-peler

Figur 33 Illustrasjon av byggeplass med HP-peler, kilde: Kynningsrud fundamentering

HP-Peler er rammede peler der pelen er laget av valset profilstål med samme godstykkelse i flens og steg. HP-peler kan rammes med tungt rammeutstyr til store dyp, og pelen gir begrenset massefortrengning. Ordinær skjøtemetode er sveising og dette vil normalt være fremdrifts styrende for pelearbeidet. Peler av standardiserte dimensjoner kan vanligvis ta laster på 3-7000 kN. Pelene benyttes både som spissbærende peler mot berg og som friksjonspeler i løsmasse.

HP-Pelene rammes normalt med store fallodd fra 70 til 100 kN.

Peletypen egner seg best når det er:

- Store laster
- Ramming gjennom fylling og grove steinmasser
- Stabilitetsproblemer (må unngå massefortrengning).

Standard dimensjoner i firkant på HP-Pelene er fra 200 x 205 til 372 x 402 mm, med enhetsvekter fra 43 til 231 kg/m. På disse profilene har steg- og flens samme materialtykkelse. Tykkelse varierer fra 9 til 30,5 mm, og med standard lengder fra minimum 8 til 28 m. Pelene leveres med ulike stålkvaliteter med flytegrensevariasjon i området 235 - 460 MPa

I enkelte tilfeller benyttes også andre profil-stål som peler. Det vanligste er HEB-profiler, men også HEA og HEM-profiler har vært benyttet. Pelene utstyres vanligvis med spiss for ramming gjennom faste lag og innmeisling / kriterieramming i berg. Skjøting av pelene utføres vanligvis med sveis. Det vanligste er at sveisen har samme tverrsnitt som pelen.

4.2.1 Fordeler og ulemper med peletypen

Profilstål medfører lite massefortrengning, og gir derfor mindre risiko for poretrykksoppbygging under installasjon. De slankeste profilene har liten bøye- / knekningskapasitet. Det må derfor benyttes begrenset fallhøyde ved bruk av tunge lodd ved ramming.

Stål er utsatt for korrosjon. Spesielt gjelder dette ved kontakt med sjøvann, og tilgang på luft. Ulike typer av forurenset grunn kan også gi økt korrosjonshastighet. Der pelen er utsatt for korrosivt miljø må pelen dimensjoneres mot korrosjon, enten ved å beregne et ekstra tverrsnitt som kan korrodere bort eller ved å innføre korrosjonsreducerende tiltak. Korrosjonsreducerende tiltak kan f.eks. være omstøping av pelen der den rammes fyllmasser i toppen.

4.2.2 Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming

Installasjon av peletypen kan utføres med ulike loddtyper for å begrense påvirkningen på omgivelsene.

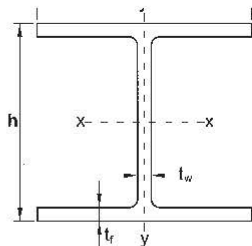
4.2.3 Datablad med detaljer for peletypen

HP-peler

H-profil med samme godstykkelse i flens og steg

Veiledende kapasiteter

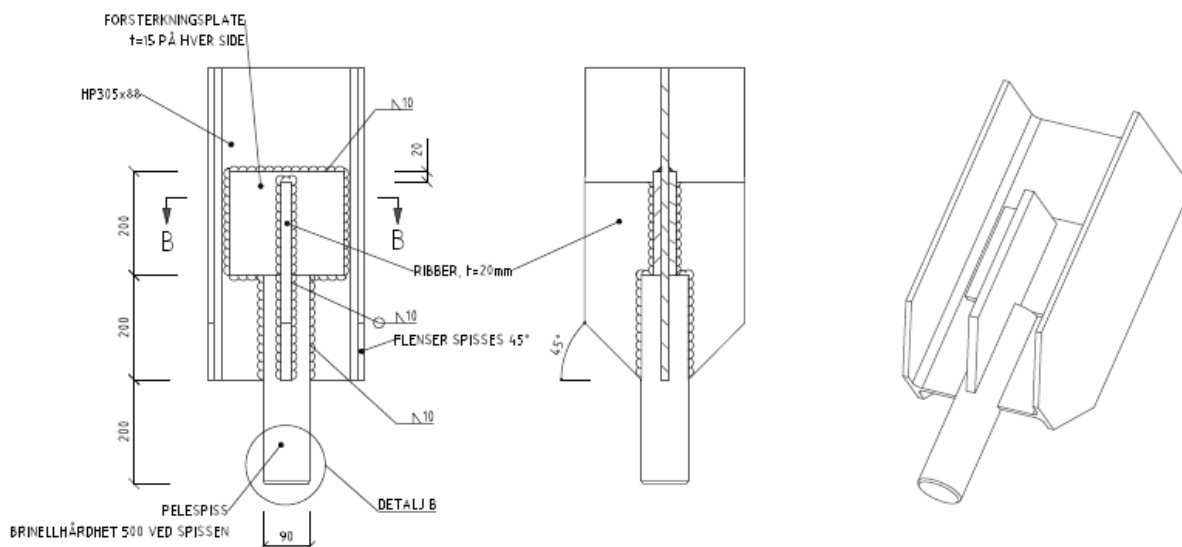
Korrosjon, knekning etc må vurderes særskilt

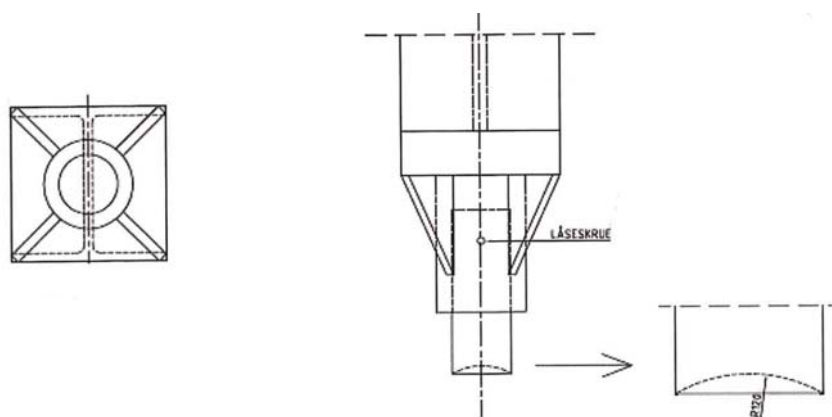
Profil	Vekt kg / m	Dimensjoner			Stål areal cm ²	Kapasiteter ved S355		Tregghetsmoment		Motstandsmoment	
		h mm	b mm	t _w =t _f mm		N _d (γ _m =1,05) kN	N _t (f _a =0,85) kN	x-x cm ⁴	y-y cm ⁴	x-x cm ³	y-y cm ³
HP 220 x 57.2	57.2	210	224.5	11	72,85	2463	2094	5 729	2 079	545.6	185.2
HP 260 x 75	75	249	265	12	95,54	3230	2746	10 650	3 733	855.1	281.7
HP 260 x 87.3	87.3	253	267	14	111,20	3760	3196	12 590	4 455	994.9	333.7
HP 305 x 88	88	301.7	307.2	12,3	111,60	3773	3207	18 380	5 949	1 218	387.3
HP 305 x 95	95	303.8	308.3	13,4	121,70	4115	3497	20 170	6 552	1 328	425.1
HP 305 x 110	110	307.9	310.3	15,4	140,20	4740	4029	23 550	7 680	1 530	495
HP 305 x 126	126	312.4	312.5	17,7	161,60	5494	4644	27 540	9 019	1 763	577.2
HP 305 x 149	149	318.5	315.6	20,7	190,00	6424	5460	33 050	10 870	2 075	688.8
HP 305 x 180	180	326.7	319.7	24,8	229,30	7753	6590	40 970	13 550	2 508	847.4
HP 305 x 186	186	328.3	320.5	25,6	237,00	8013	6811	42 580	14 090	2 594	879.3
HP 305 x 223	223	338	325.4	30,5	285,00	9636	8190	52 840	17 590	3 127	1 081
HP 320 x 88.5	88.5	303	304	12	112,70	3810	3239	18 740	5 634	1 237	370.6
HP 320 x 103	103	307	306	14	131,00	4429	3765	22 050	6 704	1 437	438.2
HP 320 x 117	117	311	308	16	149,50	5055	4296	25 480	7 815	1 638	507.5
HP 320 x 147	147	319	312	20	186,90	6319	5371	32 670	10 160	2 048	651.3
HP 320 x 184	184	329	317	25	234,50	7928	6739	42 340	13 330	2 574	841.2
HP 360 x 84.3	84.3	340	367	10	107,30	3628	3084	23 190	8 243	1 364	449.2
HP 360 x 109	109	346.4	370.5	12,9	138,90	4696	3992	30 620	10 940	1 768	590.7
HP 360 x 133	133	351.9	373.3	15,6	168,50	5697	4842	37 730	13 540	2 144	725.3
HP 360 x 152	152	356.4	375.5	17,9	193,80	6552	5569	43 950	15 810	2 466	842.3
HP 360 x 174	174	361.5	378.1	20,4	221,70	7496	6371	51 020	18 400	2 823	973.5
HP 360 x 180	180	362.9	378.8	21,1	229,30	7759	6595	53 040	19 140	2 923	1 011
HP 400 x 122	122	348	390	14	155,90	5271	4480	34 770	13 850	1 998	710.3
HP 400 x 140	140	352	392	16	178,60	6038	5133	40 270	16 080	2 288	820.2
HP 400 x 158	158	356	394	18	201,40	6809	5788	45 940	18 370	2 581	932.4
HP 400 x 176	176	360	396	20	224,30	7583	6446	51 770	20 720	2 876	1 047
HP 400 x 194	194	364	398	22	247,50	8368	7113	57 760	23 150	3 174	1 163
HP 400 x 213	213	368	400	24	270,70	9152	7779	63 920	25 640	3 474	1 282
HP 400 x 231	231	372	402	26	294,20	9947	8455	70 260	28 200	3 777	1 403

De vanligste peledimensjonene

Figur 34. Oversikt over HP-profiler. De mest brukte i Norge er markert. Kilde www.kynningsrud.no

Figur 35. Eksempel på pelespiss HP-pel. Kilde: Multiconsult AS

Figur 36. Eksempel på pelespiss HP-pel. Kilde: Peleveiledningen 2012

Figur 37. Eksempel på pelespiss HP-pel. Kilde: Peleveiledningen 2012

4.3 Stålrørspeler

Stålrørspeler er rammede spiralsveidede rør i typiske dimensjoner fra Ø406 mm til Ø1220 mm. Godstykkelse varierer i området 5-18mm for spiralsveiste rør. For større diametere og godstykkelser er gjerne rørene sveist på langs. Peletypen armeres og støpes ut innvendig vanligvis. Ofte er det kun øvre del av pelen som armeres. Ved ramming av åpne rør er det vanlig at kun øvre del av pelen grabbes tom for armering og utstøping.

Ved ramming til berg eller stopp i faste masser rammes pelene vanligvis lukket, med en grus- eller bergsko i spissen. Bergsko kan utføres med massiv eller hul dubb. Ståltverrsnittet i dubben skal normalt være like stort som ståltverrsnittet i pelen. Ved bruk av hul dubb kan pelen fordybles eller forankres i berg med dybel eller stag. Fordybling kan også utføres for å få bedre styring under meisling i berg.

Ved ramming av stålrør som friksjonspeler kan de rammes åpne. Etter ramming tømmes vanligvis stålrøret for eventuelle masser og/eller vann, armeres og støpes ut helt eller delvis. Åpne stålrør har mindre rammemotstand enn lukkede rør. Under nedramming må det undersøkes om pelen plugges, og dermed gir økt massefortrengning og motstand.

Alt etter dimensjoner og armering kan stålrørspelen dimensjoneres til å kunne ta store laster og momenter.

Lukkede stålrørspeler rammes med store hydrauliske fallodd fra 70 til 140 kN, diesellodd eller dobbeltvirkende hydrauliske fallodd. Åpne stålrør som benyttes som friksjonspeler kan rammes med vibrolodd.

4.3.1 Fordeler og ulemper med peletypen

Peletypen egner seg best når:

- Det er store laster
- Peler skal rammes gjennom fylling og grove steinmasser
- Det er store dybder til berg
- Det ikke er stabilitetsproblemer (gjelder for lukkede peler)

Lukkede stålrør med store dimensjoner gir stor massefortrengning, og egner seg dårlig ved ramming av peler i nærheten av ømfintlige konstruksjoner og installasjoner.

Åpne stålrør benyttet som friksjonspeler gir liten massefortrengning og kan benyttes på lik linje med profilstål så lenge pelene ikke plugges under ramming. Stålrør har større bøyestivhet enn profilstål og tåler hardere ramming og større laster.

Åpne stålrør

Åpne stålrør medfører lite massefortrengning, og gir derfor mindre risiko for poretrykksoppbygging under installasjon. For ramming med stor motstand økes godstykkelsen for å bedre motstanden mot plateknekning og for å øke penetrasjonsevnen.

Stål er utsatt for korrosjon. Spesielt gjelder dette ved kontakt med sjøvann, og tilgang på luft. Pelene må derfor grabbes tom, armeres og støpes ut i de sonene som er mest korrosjonsutsatt.

Åpne stålrørspeler egner seg ikke til ramming til berg eller harde lag for spissbæring.

Peletypen kan installeres med bruk av de fleste loddtypene.

Lukkede stålør

Lukkede stålørspeler medfører stor massefortrenging og kan ved finkornige masser gi store poreovertrykk som kan gi utfordringer med stabiliteten.

Egnede loddtyper er tunge hydrauliske fallodd, diesellodd og dobbeltvirkende hydrauliske hammere.

4.3.2 Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming

Det viktigste middelet for å redusere virkningen på nærområdet er å tilpasse loddtype og størrelse til pelen. Dersom dette ikke er tilstrekkelig må det vurderes andre installasjonsmetoder, så som boring.

4.3.3 Illustrasjoner for peletypen

Figur 38 Illustrasjon av byggeplass med stålørspeler. Kilde: Kynningsrud fundamentering

4.4 Små stålrørspeler/Mikropeler

Mikropeler er rammede små stålrør i typiske dimensjoner fra Ø76 mm til Ø323 mm, med godstykkelser fra 6,3mm til 12,5mm.

Normalt benyttes stålrør med langsgående sveis. Skjøt kan enten utføres som friksjonsskjøt med inn- eller utvendig muffe. Det kan også benyttes sveiseskjøt. Det benyttes bergsko og topplate på pelen.

Pelen er rask å installere ved bruk av friksjonsskjøt. De små tverrsnittene medfører redusert massefortrenging og gir normal mindre rystelser ved installasjon enn de fleste andre peletypene.

Stålpeler /Mikropeler rammes normalt med hydrauliske pigghammere, luftlodd eller lette hydrauliske lodd. Tilført energi er normalt i området fra 0,5 – 3 kNm. Fra Ø 170 mm – 323mm benyttes også mindre fallodd til nedramming.

4.4.1 Fordeler og ulemper med peletypen

Peletypen egner seg best ved:

- moderate fundamentlaster
- moderate bergdybder
- ikke vanskelige bergforhold
- ikke grove steinmasser
- innvendig refundamentering ved lave etasjehøyder

Små dimensjoner medfører lite massefortrenging, og gir derfor mindre risiko for poretrykksoppbygging under installasjon enn for andre massefortrengende peler. Peletypen kan installeres med mange ulike hammere og er derfor fleksible i bruk.

Peletypen kan benyttes både som spissbærende peler og som friksjonspeler.

Stål er utsatt for korrosjon. Det er derfor naturlig å støpe ut pelen for å begrense innvendig korrosjon.

Åpne stålrørspeler egner seg ikke til ramming til berg eller harde lag for spissbæring.

4.4.2 Tiltak for å redusere risiko for påvirkning på området rundt peleramming

Det viktigste middelet for å redusere virkningen på nærområdet er å tilpasse loddtype og størrelse til pelen. Dersom dette ikke er tilstrekkelig må det vurderes andre installasjonsmetoder så som boring.

4.4.3 Illustrasjoner for peletypen

Figur 39 Illustrasjon micropeler med hylseskjøt og bergsko, kilde: Kynningsrud fundamentering

Dimensjoner

Pei	D (mm)	t (mm)	M (kg/m)	A (mm ²)	A _u (mm ²)	A _b (mm ²)	W _{el} (cm ³)	EI (kNm ²)	A _{1,2} (mm ²)	EI _{1,2} (kNm ²)	A _{2,0} (mm ²)	EI _{2,0} (kNm ²)
RR75	76.1	6.3	10.8	1381	0.24	4548	22.3	178	1099	137	916	111
RR90	88.9	6.3	12.8	1635	0.28	6207	31.6	295	1304	228	1089	186
RR115/6.3	114.3	6.3	16.8	2138	0.36	10261	54.7	657	1711	514	1432	423
RR115/8	114.3	8	21	2672	0.36	10261	66.4	797	2245	654	1966	563
RRs125/6.3	127.0	6.3	18.7	2389	399	12667	68.69	916	1914	719	1603	593
RR/RRs140/8	139.7	8	26	3310	0.44	15328	103.1	1513	2788	1250	2445	1082
RR/RRs140/10	139.7	10	32	4075	0.44	15328	123.4	1810	3553	1547	3209	1379
RR/RRs170/10	168.3	10	39	4973	0.53	22246	185.9	3284	4343	2823	3928	2526
RR170/12.5	168.3	12.5	48	6118	0.53	22246	222	3924	5488	3462	5073	3165
RR220/10	219.1	10	51.6	6589	0.69	37703	328.5	7557	5748	6533	5205	5869
RR220/12.5	219.1	12.5	63.7	8113	0.69	37703	396.6	9123	7291	8100	6749	7436
RR270/10	273	10	64.9	8262	0.86	58535	524	15024	7238	13037	6560	11741
RR270/12.5	273	12.5	80.3	10230	0.86	58535	637	18265	9205	16278	8527	14982
RR320/10	323.9	10	77.4	9861	1.02	82397	751	25533	8645	22207	7839	20031
RR320/12.5	323.9	12.5	96	12229	1.02	82397	917	31178	11012	27852	10206	25676

A = Stål tverrsnittsareal

A_u = Utvendig overflateareal

A_b = totalt tverrsnittsareal

W_{el} = Seksjon/modulus

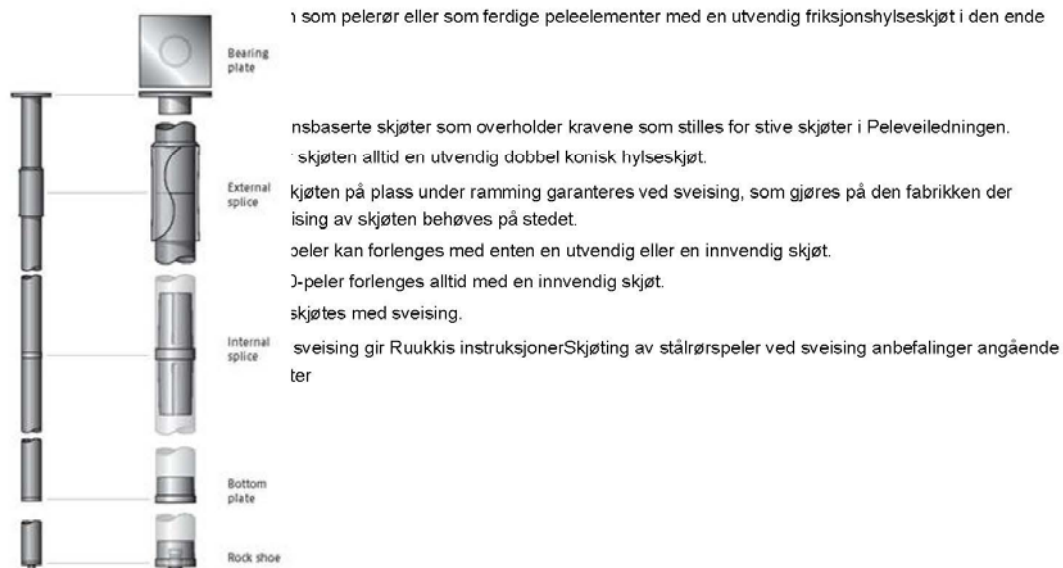
EI = Bøyestivhet

Tverrsnittverdier redusert med hensyn til korrosjon

A_{1,2} = tverrsnittsområde etter 1.2 mm fradrag for korrosjon

Oppbygging

Pelerør og -elementer

2

Figur 40 Datablad mikropeler fra SSAB, kilde: www.ruukki.no

4.5 Trepeler

Trepeler benyttes normalt i forbindelse med fundamenter for brygger og kaifronter. Historisk ble trepeler benyttet til de fleste typer av fundamenteringsoppdrag. Det kan nevnes boligblokker, forretningsbygg og brukonstruksjoner.

Trepeler blir også benyttet sammen med betongpeler. Denne kombinasjonen brukes ved friksjonspeling for å sikre at trepelen kommer under grunnvannsnivå. Betongpelen har en innstøpt hylseskjøt med mothaker som slås inn i trepelen og lager en god forbindelse mellom tømmer og betong. Trepeler leveres normalt i lengder inntil 15m med minste tverrsnittsmål 15cm.

Pelene installeres som friksjonspeler.

Trepelene rammes normalt med fallodd i størrelsen 30 til 50 kN, vibrolodd eller luftlodd.

Figur 41 Illustrasjon av trepeler, kilde: Kynningsrud fundamentering

4.5.1 Fordeler og ulemper med peletypen

Trepeler har begrenset kapasitet og begrenset levetid. Kan være aktuelt ved små laster for ramming under grunnvannstanden. Pelene er mulig å skjøte, men skjøten vil hovedsakelig være for trykkoverføring.

Figur 42 Illustrasjon av tre-peler, kilde: http://www.buildingproductsplus.com/images/dock_pilings-BIG.jpg

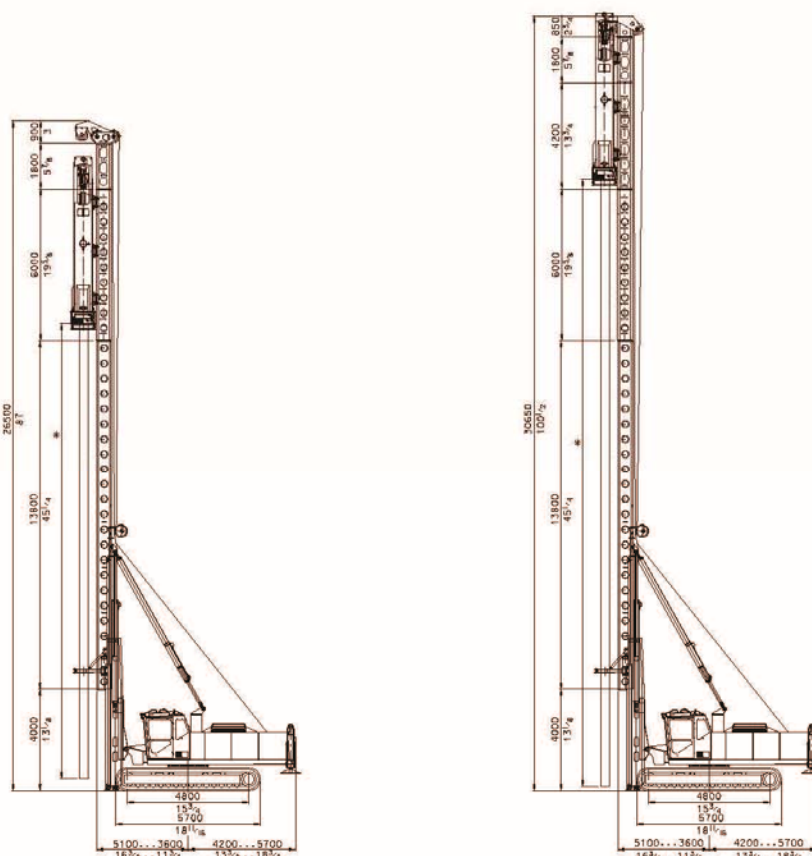
5 KRANER FOR PELERAMMING

Ved ramming av peler på land og fra flåte / lekter, der det benyttes betongpeler og trepeler benyttes vanligvis beltegående pelekraner med totalvekt i området 40-80 tonn.

Dette krever gode grunnforhold for bæring og forholdvis flate områder hvor peleriggene opererer. Beltegående rigger som brukes i dag er av type ABI, Junttan, Bauer, Senebogen, Hitachi, Liebherr m. flere. Disse leveres normalt med faste guider (tårn med styring for loddet) eller justerbare geider i lengder fra 14 til 35m, alt etter behov og bruk. Geidene kan legges 45° bakover, sideveis 18° og fremover 18°, dette gjelder ikke for alle loddstørrelser. Store tunge lodd gir mindre helning eller bare ramming av vertikale peler.

For ramming av profilstål, HP-peler og store stålrør brukes også samme type beltegående pelerigger, men vekten her kan fort bli opp i 110 tonn, dette fordi det kreves større lodd for ramming, stoppramming og innmeisling. Så her må den bærende grunn for peleriggene være meget god.

Ramming av mikropeler krever mindre utstyr da selve rammeenheten er mindre og ikke så tungt. De minste riggene, "kjellermus", veier ca. 20kN. Små gravemaskiner og mindre borerigger er alle maskintyper som egner seg til ramming av mikropeler. Man må hele tiden ha klart for seg hva som skal rammes og hvilken plass man har til rådighet og hva utstyret krever.

Standard PM 25H with HHK 7A
hammer for pile driving

PM 25H with longest available leader configuration
and HHK 7A hammer for pile driving

Figur 43 Datablad for pelerigg fra Junttan, kilde: www.junttan.com

Figur 44 Illustrasjon kran for peleramming for mikropeler, kilde: www.hercules.se

Figur 45 Illustrasjon guide for lodd med føring montert på pel, kilde: www.junttan.com

Technical Data

Basic features

Nominal operational weight		78 000 kg	172 000 lb
Leader capacity		20 000 kg	44 000 lb
Winch capacity	Pile:	10 000 kg	22 000 lb
	Hammer:	15 000 kg	33 100 lb
	Auxiliary:	5 000 kg	11 000 lb
Recommended hammer type		SHK110-5-SHK110-9	SHK110-5-SHK110-9
Maximum pile length (SHK 110-5)		25 m	82 ft

Uppercarriage

Type	Junttan PM25H		
Engine	Type:	Cummins QSM11	
	Power:	280 kW	376 hp
	Fuel tank:	420 liters	110 gal
Hydraulic system	Max flow:	2x280 + 120 lpm/2000rpm	2x42 + 24 gpm/2 000rpm
	Max pressure:	320 bar	4 640 psi
	Cooling system:	2xT8 coolers	
	Oil tank:	670 liters	177 gal
Slew drive	Single drive, 1600mm single row slewing ring		
Counterweight	Extendable:	6 000 + 2 000 kg	13 230 + 4 400 lb

Leader

Type	Telescopic PM25H		
Movements	Telescope	4 000 mm	158 in
	Foot (up/down)	1 000/500 mm	40/20 in
	Horizontal	1 500 mm	59 in
Inclinations	According separate capacity tables Electronic inclinometer included		

Undercarriage

Type	JH57160		
Crawler length	5 700 mm		225 in
Crawler type	D7A		
Width (900 shoes)	Min:	3 380 mm	133 in
	Max:	4 880 mm	192 in
Track shoe options	Width:	800/900/1 000 mm	31½/35½/39½ in
	Surface:	3-edge / flat edges / flat	
	Edge type:	normal / chamfer / bended	

Accessories

* Side cathead		* iPiler PCD
* Side auger	JD3	* Air conditioning
* Rear support legs		* Auxiliary winch (5 000kg / 11 000 lb)

* Contact Junttan sales for all available options and accessories

PM 25H - Pile Driving Rig

Figur 46, Datablad PM25H pelerigg fra Junttan, Kilde: www.junttan.com

6 SPUNT

6.1 Spunntyper

Spunt benyttes i ulike sammenhenger for midlertidig og permanent oppstøtting. Spunt produseres normalt sett av stål, men det kan også benyttes spunt av andre materialer. Det er i enkelte sammenhenger produsert spunt av betong, aluminium og plastmaterialer. I dette kapitlet omhandles stålspunt, siden andre materialer normalt sett benyttes i spesialtilfeller.

I Norge benyttes stort sett spunt av type Z-, U-spunt eller sammensatte profiler. Ved sammensatte profiler benyttes vanligvis kombinasjoner av U og Z-profiler sammen med H-profiler og stålrør. Det finnes også profiler som kun benytter H-profiler. Andre sammensatte profiler kan være boksp profiler og rørs punt. Det produseres også «flat-spunt» for bruk i Cellespunt-konstruksjoner, men dette anses ikke å være spesielt relevant for «Begrens Skade-prosjektet», da slike konstruksjoner sjelden bygges nært eksisterende konstruksjoner.

Z- og U-spunt kan leveres som dobbeltnåler med klinkede låser. Dette kan gi en enklere og raskere installasjon under enkle rammeforhold. Under mer krevende rammeforhold kan dette medføre økte problemer med å få spunt ned. Ved ramming til berg benyttes ikke klinkede låser.

Spuntlåser leveres i flere utgaver. Variasjonen er hovedsakelig på styrke. «Sterke» låser gir noe større friksjon i låsen og dermed en noe lavere produksjonstakt enn «svake» låser. Ved ramming gjennom faste masser kan spunt rammes ut av lås. Dette gir store lekkasjemuligheter og en svakere spuntvegg.

For å minske friksjonen i låsene og for å oppnå en tettere spuntvegg er det vanlig å beskrive smurte låser. Smøringen består vanligvis av bitumenbaserte smøremidler. Det er også på markedet ulike former for forseglinger for vanntetting av spuntlåser.

6.2 Installasjon

Installasjon av spunt kan utføres med bruk av ulike former for fallodd, vibrolodd, hydraulisk pressing og boring. Borede løsninger omhandles ikke her, da dette er behandlet under borede peler. For å redusere materialkostnadene er det vanlig å velge nedvalsede profiler med høyere stål kvalitet. Dette gir redusert vekt, men kan gi dårligere penetrasjonsevne og kan dermed gi økte vibrasjoner. Det gir også begrensninger i forhold til loddstørrelser (fallodd / vibrolodd / hydraulisk presseutstyr).

U-spunt vil normalt sett være enklere å ramme gjennom faste masser enn en Z-spunt. Dette skyldes først og fremst sideveis stivhet i spuntlinja i hver enkelt spuntnål.

For å lette nedramming vil det være aktuelt å utføre forgraving i spuntlinja i forkant av installasjonen. Forgraving utføres med en gjennomgraving av massene der hindringer for spunt fjernes, mens de rambare massene blir liggende igjen. Ved behov tilføres rambare masser.

Stålspunt har liten stivhet langs spuntlinja. Dette kan føre til at spuntprofilene endres med dybde under installasjon. Dette kan medføre at spuntnålene legger seg langs spuntlinja. I slike tilfeller er det viktig med suksessiv ramming for å begrense denne virkningen.

Der det ligger hindringer i veien for spunt dypere enn det er hensiktsmessig å grave, kan forboring være aktuelt. Det kan også være aktuelt å utføre høytrykksspyling foran spissen under installasjon.

6.3 Muligheter og begrensninger

Dimensjon og profil velges ut fra dimensjonerende lastvirkninger som spuntten utsettes for, og ut fra rambarhet. Ved bruk av U-spunt kommer låsene i nøytralaksen. Det skal derfor regnes med en redusert stivhet sammenlignet med tilsvarende Z-spunt. Dette har medført at Z-spunt ofte anses å ha en gunstigere pris ved innkjøp. Ved sveising av låsene kan reduserte stivheten elimineres.

Dersom spuntten skal rammes gjennom faste masser vil det ofte være hensiktsmessig å øke ståltverrsnittet for å bedre nedtrengingsevnen og for å redusere rystelser. I slike tilfeller er det viktig å vurdere både motstandsmoment, godstykkelse og profiltype.

For å unngå at spunt deformerer under nedramming er det viktig at det benyttes en mal for ramming. Dette kan bidra til å begrense deformasjonene av spuntprofilen. Et deformert spuntprofil er tyngre å drive ned og vil dermed gi økte vibrasjoner og støy i området.

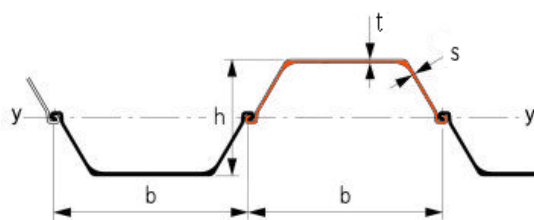
For ramming av sammensatte profiler er det viktig at de stiveste elementene rammes først, slik at veggen blir retttest mulig.

Dersom spunt rammes til berg er det viktig at det etableres god kontakt. Meisling av spunt mot berg må utføres med fallodd. Bruk av vibrolodd gir ikke sikker bergkontakt.

Tetting mot berg kan utføres på ulike metoder avhengig av grunnforholdene og kravet til tetthet. Der det er god oversikt over bergtopografien kan det være aktuelt å skrånkjære spuntten i forhold til berghelningen. For tetting kan det også være aktuelt å utføre jet-peling eller vanlig injeksjon. For permanent tetting kan det etableres fotdrager for tetting etter utgraving der dette er hensiktsmessig. Bitumensmøring av spuntlåser vil redusere friksjonen i låsene og vil redusere hard ramming. Dette bidrar til å redusere støy og vibrasjoner på omgivelsene.

Trekking av spunt kan gi større deformasjoner på naboområder enn ramming. Risikoen for skader på omgivelsene må derfor vurderes opp mot innsparing trekking medfører.

6.4 Databladeksempler for ulike spuntprofiler

▼ AU™ Category

Section	Dimensions				A	G _{sp}	G _w	I _y	W _{el,y}	S _y	W _{ply}
	b	h	t	s							
	mm	mm	mm	mm	cm ² /m	kg/m	kg/m ²	cm ⁴ /m	cm ³ /m	cm ³ /m	cm ³ /m
AU 14	750	408	10,0	8,3	132,3	77,9	103,8	28 680	1 405	820	1 663
AU 16	750	411	11,5	9,3	146,5	86,3	115,0	32 850	1 600	935	1 891
AU 18	750	441	10,5	9,1	150,3	88,5	118,0	39 300	1 780	1 030	2 082
AU 20	750	444	12,0	10,0	164,6	96,9	129,2	44 440	2 000	1 155	2 339
AU 23	750	447	13,0	9,5	173,4	102,1	136,1	50 700	2 270	1 285	2 600
AU 25	750	450	14,5	10,2	187,5	110,4	147,2	56 240	2 500	1 420	2 866

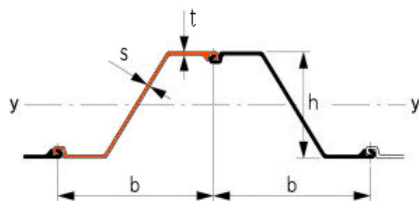
Figur 47, Datablad U-spunt type AU ArcelorMittal, Kilde: www.arcelormittal.com

▼ PU® Category

Production of following sections stopped: **PU-R, PU 6, PU 8, PU 16, PU 20, PU 25, L2S, L3S.**
 Please contact us if you require further information about these sections.

Section	Dimensions				A	G _{sp}	G _w	I _y	W _{el,y}	S _y	W _{ply}
	b	h	t	s							
	mm	mm	mm	mm	cm ² /m	kg/m	kg/m ²	cm ⁴ /m	cm ³ /m	cm ³ /m	cm ³ /m
PU 12	600	360	9,8	9,0	140,0	66,1	110,1	21 600	1 200	715	1 457
PU 12 10/10	600	360	10,0	10,0	147,8	69,6	116,0	22 580	1 255	755	1 535
PU 18 ⁻¹	600	430	10,2	8,4	154,2	72,6	121,0	35 950	1 670	980	1 988
PU 18	600	430	11,2	9,0	163,3	76,9	128,2	38 650	1 800	1 055	2 134
PU 18 ⁺¹	600	430	12,2	9,5	172,3	81,1	135,2	41 320	1 920	1 125	2 280
PU 22 ⁻¹	600	450	11,1	9,0	173,9	81,9	136,5	46 380	2 060	1 195	2 422
PU 22	600	450	12,1	9,5	182,9	86,1	143,6	49 460	2 200	1 275	2 580
PU 22 ⁺¹	600	450	13,1	10,0	192,0	90,4	150,7	52 510	2 335	1 355	2 735
PU 28 ⁻¹	600	452	14,2	9,7	206,8	97,4	162,3	60 580	2 680	1 525	3 087
PU 28	600	454	15,2	10,1	216,1	101,8	169,6	64 460	2 840	1 620	3 269
PU 28 ⁺¹	600	456	16,2	10,5	225,6	106,2	177,1	68 380	3 000	1 710	3 450
PU 32 ⁻¹	600	452	18,5	10,6	233,3	109,9	183,2	69 210	3 065	1 745	3 525
PU 32	600	452	19,5	11,0	242,0	114,1	190,2	72 320	3 200	1 825	3 687
PU 32 ⁺¹	600	452	20,5	11,4	251,3	118,4	197,3	75 410	3 340	1 905	3 845

Figur 48, Datablad U-spunt type PU ArcelorMittal, Kilde: www.arcelormittal.com

▼ AZ[®]-700 and AZ[®]-770 Category

Production of following sections stopped:

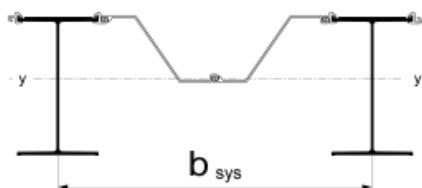
- AZ 36-700, AZ 38-700, AZ 40-700.

- AZ 37-700, AZ 39-700, AZ 41-700 (2011)

Please contact us if you require further information about these old sections.

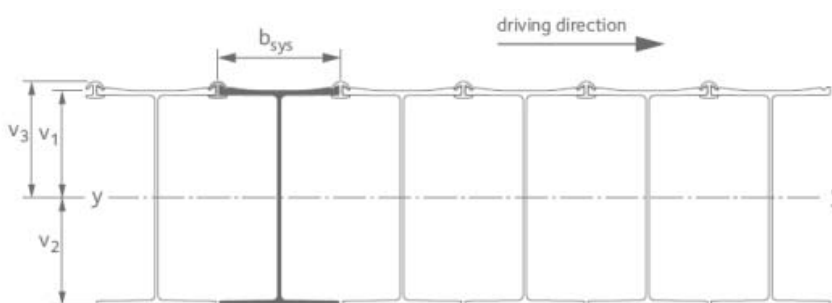
Section	Dimensions				A	G _{sp}	G _w	I _y	W _{el,y}
	b	h	t	s					
	mm	mm	mm	mm	cm ² /m	kg/m	kg/m ²	cm ⁴ /m	cm ³ /m
AZ 12-770	770	344	8,5	8,5	120	72,6	94,3	21 430	1 245
AZ 13-770	770	344	9,0	9,0	126	76,1	98,8	22 360	1 300
AZ 14-770	770	345	9,5	9,5	132	79,5	103,2	23 300	1 355
AZ 14-770-10/10	770	345	10,0	10,0	137	82,9	107,7	24 240	1 405
AZ 12-700	700	314	8,5	8,5	123	67,7	96,7	18 880	1 205
AZ 13-700	700	315	9,5	9,5	135	74,0	105,7	20 540	1 305
AZ 13-700-10/10	700	316	10,0	10,0	140	77,2	110,2	21 370	1 355
AZ 14-700	700	316	10,5	10,5	146	80,3	114,7	22 190	1 405
AZ 17-700	700	420	8,5	8,5	133	73,1	104,4	36 230	1 730
AZ 18-700	700	420	9,0	9,0	139	76,5	109,3	37 800	1 800
AZ 19-700	700	421	9,5	9,5	146	80,0	114,3	39 380	1 870
AZ 20-700	700	421	10,0	10,0	152	83,5	119,3	40 960	1 945
AZ 24-700	700	459	11,2	11,2	174	95,7	136,7	55 820	2 430
AZ 26-700	700	460	12,2	12,2	187	102,9	146,9	59 720	2 600
AZ 28-700	700	461	13,2	13,2	200	110,0	157,2	63 620	2 760
AZ 24-700N ^{new}	700	459	12,5	9,0	163	89,7	128,2	55 890	2435
AZ 26-700N ^{new}	700	460	13,5	10,0	176	96,9	138,5	59 790	2600
AZ 28-700N ^{new}	700	461	14,5	11,0	189	104,1	148,7	63 700	2765
AZ 36-700N	700	499	15,0	11,2	216	118,6	169,5	89 610	3 590
AZ 38-700N	700	500	16,0	12,2	230	126,4	180,6	94 840	3 795
AZ 40-700N	700	501	17,0	13,2	244	134,2	191,7	100 080	3 995
AZ 42-700N	700	499	18,0	14,0	259	142,1	203,1	104 930	4 205
AZ 44-700N	700	500	19,0	15,0	273	149,9	214,2	110 150	4 405
AZ 46-700N	700	501	20,0	16,0	287	157,7	225,3	115 370	4 605

Figur 49, Datablad Z-spunt type AZ ArcelorMittal, Kilde: www.arcelormittal.com

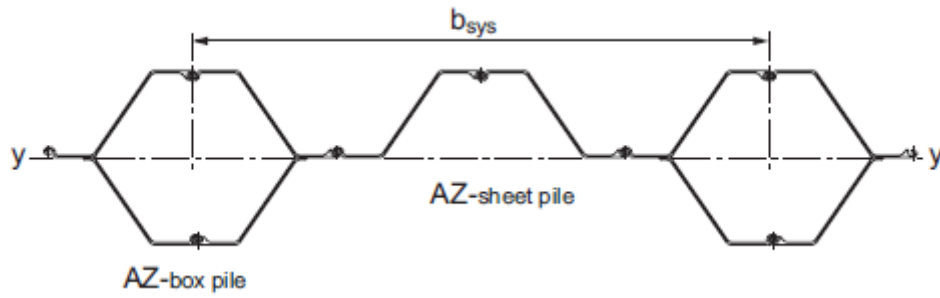
Sections	Properties per m of wall				Mass of combination with intermediary section AZ 18-700		
	A cm ² /m	I _y cm ⁴ /m	W _{el,y} * cm ³ /m	W _{el,y} ** cm ³ /m	G _{80%} kg/m ²	G _{80%} kg/m ²	G _{100%} kg/m ²
HZ 680M LT	256,3	136700	4045	4585	163	182	201
HZ 880M A	274,1	240500	5380	6160	177	196	215
HZ 880M B	290,5	259000	5820	6560	190	209	228
HZ 880M C	298,0	271570	6100	6850	196	215	234
HZ 1080M A	315,5	443030	7745	8690	209	228	248
HZ 1080M B	327,5	476790	8340	9295	219	238	257
HZ 1080M C	349,0	517420	9065	10010	235	255	274
HZ 1080M D	366,4	557070	9735	10720	249	268	288
HZ 1180M A	380,4	586870	10220	11255	260	279	299
HZ 1180M B	389,3	613030	10680	11705	267	286	306
HZ 1180M C	406,5	651410	11275	12410	280	300	319
HZ 1180M D	420,2	681600	11830	12895	291	310	330

Figur 50, Sammensatt profil HZ-spunt, ArcelorMittal, Kilde: www.arcelormittal.com

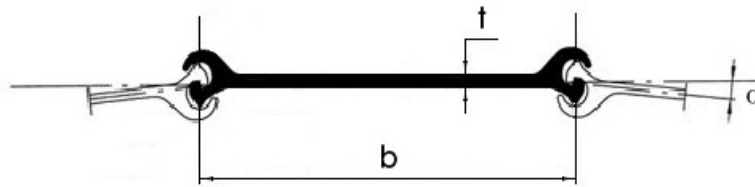

Section	Dimensions			Properties per meter of wall				
	v ₁ mm	v ₂ mm	v ₃ mm	A cm ² /m	G kg/m ²	I _y cm ⁴ /m	W _{el,y} * cm ³ /m	W _{el,y} ** cm ³ /m
HZ 680M LT	264,9	301,5	299,2	586,4	460,3	411 590	13 650	13 755
HZ 880M A	379,9	423,5	414,3	662,1	519,8	811 010	19 150	19 575
HZ 880M B	384,3	423,1	416,7	727,6	571,1	882 820	20 865	21 185
HZ 880M C	387,1	424,3	417,5	758,1	595,1	933 600	22 000	22 360
HZ 1080M A	500,9	546,5	535,3	835,9	656,2	1 602 720	29 330	29 940
HZ 1080M B	505,6	547,8	537,1	885,1	694,8	1 740 470	31 775	32 410
HZ 1080M C	510,6	548,8	539,0	970,7	762,0	1 900 270	34 625	35 255
HZ 1080M D	515,9	551,5	540,3	1 040,9	817,7	2 058 680	37 330	38 100
HZ 1180M A	520,9	554,5	541,3	1 096,3	860,6	2 176 560	39 250	40 210
HZ 1180M B	524,5	554,9	543,0	1 132,6	889,1	2 282 550	41 140	42 040
HZ 1180M C	522,8	560,6	542,1	1 197,6	940,1	2 430 450	43 355	44 835
HZ 1180M D	527,9	559,5	545,2	1 251,5	982,4	2 547 690	45 530	46 735

Figur 51, Sammensatt profil HZ-spunt, ArcelorMittal, Kilde: www.arcelormittal.com

Figur 52, Sammensatt profil CAz+Az, ArcelorMittal, Kilde: www.arcelormittal.com

AS™ Category

Section	Dimensions		P	A	G _{sp}	G _w	W _{el,y}	I _y	A _L [*]
	b	t							
	mm	mm	cm	cm ²	kg/m	kg ² /m	cm ³	cm ⁴	m ² /m
AS 500-9.5	500	9,5	138	81,3	63,8	128	46	168	0,58
AS 500-11.0	500	11,0	139	90,0	70,6	141	49	186	0,58
AS 500-12.0	500	12,0	139	94,6	74,3	149	51	196	0,58
AS 500-12.5	500	12,5	139	97,2	76,3	153	51	201	0,58
AS 500-12.7	500	12,7	139	98,2	77,1	154	51	204	0,58

Figur 53, Spunt for cellespunt, ArcelorMittal, Kilde: www.arcelormittal.com

Interlock designs	
LARSSEN section Interlock design conforming to DIN EN 10248-2 and E 67 of EAU 2004	
LARSSEN 43, 430	
HOESCH section (LARSSEN interlock) Interlock design conforming to DIN EN 10248-2 and E 67 of EAU 2004	
HOESCH section (finger-and-socket interlock) Interlock design conforming to DIN EN 10248-2 and E 67 of EAU 2004	
PEINE locking bar / PEINE sheet piling Interlock design conforming to DIN EN 10248-2 and E 67 of EAU 2004	
UNION straight web section Interlock design conforming to DIN EN 10248-2 and E 67 of EAU 2004	
KL lightweight section Interlock design conforming to DIN EN 10249-2	

Figur 54, Ulike spuntlåser, Kilde: www.tk-steelcom.com

7 VIDERE ARBEIDER

Det er utført betydelige arbeider vedrørende spunt og peler når det gjelder effektiv installering internasjonalt. I det norske markedet har rambarhet vært behandlet noe mindre siden mye av installeringen av peler og spunt utføres i bløt leire til berg. Det har også vært lite fokus på støy og vibrasjoner. Spesielt på støy har det vært relativt enkelt å oppnå dispensasjon fra regelverket, eventuelt med noen begrensninger på driftstid.

Erfaringsgrunnlaget fra vibrasjoner er spredt på flere bedrifter og er bare i begrenset grad systematisert. Det er flere interessante temaer knyttet til installering av peler og spunt som med fordel kunne undersøkes nærmere. For disse temaene anses det som viktig å utføre en litteraturstudie i forkant for å finne internasjonale studier på disse temaene.

Her nevnes følgende muligheter:

- Variasjon i vibrasjoner ut fra installasjonsmetode.
- Variasjon i vibrasjoner som følge av tungt/lett lodd (fallodd og vibrolodd).
- Variasjon i støy i forhold til installasjonsmetode og loddvekt.
- Setninger på omgivelser som følge av installasjonsmetode.
- Drenering av undergrunnen langs installert spunt- eller pel.
- Poretrykksoppbygging for ulike peletyper og dimensjoner, samt virkningen av installasjonsmetoder i denne sammenhengen.
- Utarbeide retningslinjer for valg av loddvekt i forhold til pelevekt